

Udviklingsrådets redegørelse for 2007

Udviklingen på det sociale område
og specialundervisningsområdet

Indhold

Indhold	3
1. Indledning	5
1.1 De regionale udviklingsråd	5
1.2 Sammensætning af udviklingsrådene	6
1.3 Udviklingsrådenes virksomhed	6
2. Arbejdsmetode	8
2.1 Indledning.....	8
2.2 Sekretariaternes netværksgruppe.....	8
2.3 Skabeloner til kommunernes og regionernes redegørelser	8
2.3.1 Udviklingsrådenes database (databehandling).....	10
2.4 Det Centrale Informations- og Analysesystem (CIAS)	10
2.5 Klagenævnets rapport vedr. 2006/2007	11
2.6 Evaluering af processen.....	12
3. Nye strukturer med kommunalreformen	13
3.1 Konklusion og rådets anbefalinger	13
3.2 Beskrivelse og analyse af de nye strukturer	14
3.2.1 Samarbejdet mellem kommunalbestyrelser og regionsråd (rammeaftaler).....	14
3.2.2 VISO	15
3.2.3 Forpligtende samarbejder.....	21
4. Udviklingen inden for børne- og ungeområdet.....	23
4.1 Konklusion og rådets anbefalinger	24
4.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	25
4.2.1 Børn med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse.....	26
4.2.2 Forebyggende foranstaltninger	29
4.2.3 Anbringelser af børn og unge	32
4.2.4 Sikrede og særligt sikrede institutioner.....	35
4.2.5 Behandlingstilbud til unge stofmisbrugere	36
5. Udviklingen inden for voksenområdet	38
5.1 Konklusion og rådets anbefalinger	39
5.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	40
5.2.1 Botilbud	40
5.2.2 Behandlingstilbud og misbrugsområdet.....	45
5.2.3 Personlige hjælpeordninger	46
5.2.4 Ledsageordning og kontaktperson.....	47
5.2.5 Dagtilbud	50
5.2.6 Boligindretning og biler	52
6. Udviklingen indenfor specialundervisningsområdet	53
6.1 Konklusion og rådets anbefalinger	54
6.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	55
6.2.1 Specialpædagogisk bistand til førskolebørn.....	55
6.2.2 Almindelig specialundervisning	58
6.2.3 Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden	59
6.2.4 Undervisning af voksne med behov for specialundervisning.....	61
6.2.5 Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov	64
7. Særlige temaer	71
7.1.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema I	72
7.1.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	72
7.2.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema II	73

7.2.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	73
7.3.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema III	75
7.3.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området	75
8. Sammenfatning og fremtidige fokusområder	77
Bilag 1. Tilbud i rammeaftalen for Region Sjælland	78
Bilag 2. Medlemmer af Udviklingsrådet i Region Sjælland	79

1. Indledning

1.1 De regionale udviklingsråd

Rådenes opgave

Som led i kommunalreformen er der i henhold til lov om social service § 188 nedsat et udviklingsråd i hver region for perioden fra 2007 til og med 2010. Udviklingsrådenes opgave er at følge og drøfte udviklingen på det sociale område og som noget nyt i forhold til de tidligere udviklingsråd¹ tillige på specialundervisningsområdet.

De nærmere regler for udviklingsrådets virke er fastsat i Socialministeriets bekendtgørelse nr. 162 af 10. marts 2006 om udviklingsråd som led i kommunalreformen og Socialministeriets vejledning nr. 106 af 12. december 2006 om udviklingsråd som led i kommunalreformen.

Fokus på kommunalreformen

Udviklingsrådene skal følge og vurdere implementeringen af kommunalreformen, og det er derfor områder, der berøres af reformen, som udviklingsrådene skal fokusere på i deres redegørelser, herunder bl.a. de områder, hvor amtskommunerne indtil kommunalreformens ikrafttræden har haft et myndigheds-, forsynings- og finansieringsansvar.

Udviklingsrådenes redegørelser

Udviklingsrådene skal hvert år i årene 2008 til og med 2010 udarbejde en redegørelse til Velfærdsministeriet og Undervisningsministeriet om udviklingen på det sociale område og på specialundervisningsområdet.

Udviklingsrådenes redegørelser indgår i grundlaget for ministeriernes løbende vurdering af, hvordan kommunalbestyrelser og regionsråd varetager deres opgaver efter 1. januar 2007. Samtidig indgår redegørelserne i ministeriernes årlige redegørelse til Folketinget om udviklingen på områderne.

Der redegøres nærmere for grundlaget i forbindelse med udarbejdelsen af redegørelserne i kapitlet om arbejdsmetode.

---

¹ I de tidligere amtskommuner har der for perioden 1. januar 2002 til 31. december 2006 været nedsat regionale udviklingsråd med henblik på overvågning af finansieringsreformen (grundtakst) for ydelser efter lov om social service.

Det regionale udviklingsråd havde til opgave at indsamle dokumentation og information om udviklingen på det område, der var omfattet af finansieringsomlægningen. Oplysningerne skulle bidrage til belysning af reformens konsekvenser i forhold til blandt andet det samlede systems kapacitet og opbygning, opgavefordeling

Det regionale udviklingsråd udarbejdede - på baggrund af generelle oplysninger, egne informationer og kommunernes årlige redegørelser - en redegørelse til Socialministeriet om udviklingen det forudgående kalenderår på det område efter lov om social service, der var omfattet af finansieringsreformen.

1.2 Sammensætning af udviklingsrådene

Kommunale og regionale repræsentanter

Udviklingsrådene er sammensat af repræsentanter fra kommunalbestyrelserne i regionen, regionsrådet og brugerorganisationerne. Der er således som udgangspunkt i hver kommune udpeget eet medlem til udviklingsrådet mens regionen er repræsenteret ved mindst et medlem. Det har imidlertid i særlige situationer kunne aftales, at flere kommunalbestyrelser lader sig repræsentere i fællesskab, men det er stadig den enkelte kommunalbestyrelse, der er forpligtet til at udarbejde en redegørelse til udviklingsrådet. Det skal bemærkes, at det ikke er et krav, at repræsentanten for kommunalbestyrelsen og regionsrådet er medlem af kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet. Repræsentanten i udviklingsrådet skal dog under alle omstændigheder kunne tegne kommunalbestyrelsen henholdsvis regionsrådet i forhold til udviklingsrådets opgaver og beslutninger, for eksempel en beslutning om at udviklingsrådet iværksætter en undersøgelse i en eller flere kommuner.

Brugerrepræsentanter

De udpegede repræsentanter fra alle kommunalbestyrelser i regionen og fra regionsrådet har i et forberedende møde truffet beslutning om, hvilke brugerorganisationer på det sociale område og specialundervisningsområdet, der skal være repræsenteret i udviklingsrådet. Det fremgår af vejledningen om udviklingsråd, at Danske Handicaporganisationer (DH) samt Skole og Samfund skal være repræsenteret i Udviklingsrådet. For valget af øvrige brugerorganisationer forudsættes det, at organisationen er lokalt funderet i regionen og besidder et tilstrækkeligt lokalkendskab. En mere landsdækkende brugerorganisation kan dog i relevante tilfælde få repræsentation i Udviklingsrådet.

Valg af formand

På det forberedende møde i de respektive udviklingsråd blev der ligeledes af og blandt repræsentanterne fra kommunalbestyrelserne valgt en formand for udviklingsrådet.

Medlemmer i Region Sjælland

I Region Sjælland består udviklingsrådet af en repræsentant for hver af de 17 kommuner, 5 regionsrådsmedlemmer og 7 repræsentanter fra brugerorganisationerne.

En fortegnelse over medlemmerne er optaget som bilag 2 til denne redegørelse.

1.3 Udviklingsrådenes virksomhed

Til hvert udviklingsråd er der knyttet et sekretariat. Det er statsforvaltningen i den pågældende region, der sekretariatsbetjener udviklingsrådet.

Der er ikke i lovgivningen fastsat nærmere regler om udviklingsrådenes virksomhed i form af forretningsorden, vedtægter, mødevirksomhed eller lignende.

Det enkelte udviklingsråd har derfor fastsat sin egen forretningsorden.

I Region Sjælland har udviklingsrådet valgt et formandskab bestående af en formand valgt blandt de udpegede fra kommunerne og to næstformand valgt blandt de udpegede fra henholdsvis regionsrådet og brugerorganisationerne.

Udviklingsrådet afholder mindst 4 møder årligt, hvor temaer inden for det sociale område og specialundervisningsområdet belyses og drøftes.

På møderne drøftes endvidere de af kommunerne indberettede oplysninger til det Centrale Informations- og Analysesystem (CIAS) om tilgang og bestand for en række af de foranstaltninger på børn-, unge- og voksenområdet, som er fastsat i serviceloven.

Endelig drøfter udviklingsrådet særlige problemstillinger i tilknytning til oplysninger om forhold hvor kommunernes opfyldelse af tilbud eller tilsyn i henhold til serviceloven eller folkeskolelovens bestemmelser ikke findes tilstrækkelig. I sådanne tilfælde foretages en særlig undersøgelse af forholdene.

Møderne tilrettelægges af formandskabet på formandsmøder, der afholdes i umiddelbar tilknytning til møderne i udviklingsrådet.

Sekretariatet udfærdiger referater af udviklingsrådets møder som offentliggøres på statsforvaltningernes hjemmeside www.statsforvaltning.dk.

2. Arbejdsmetode

2.1 Indledning

Denne redegørelse om udviklingen på det sociale område og specialundervisningsområdet er udviklingsrådenes første redegørelse af i alt 3 årlige redegørelser om udviklingen, fordelt på årene 2007, 2008 samt 2009.

I det følgende redegøres for den metodiske tilgang til udarbejdelse af redegørelsen.

2.2 Sekretariaternes netværksgruppe

Af "Vejledning om udviklingsråd som led i kommunalreformen" fremgår det, at det er en forudsætning, at udviklingsrådenes sekretariater (statsforvaltningerne) samarbejder om retningslinjer for fælles fremstillingsformer, der sikrer en gennemgående ensartet struktur og systematik, der gør tilgangen til redegørelserne så let som muligt.

Fælles retningslinjer mv.

Statsforvaltningerne nedsatte på den baggrund en netværksgruppe for udviklingsrådenes sekretariater, der afholdt opstartsmøde i januar 2007. På opstartsmødet blev det vedtaget at udvide netværksgruppens obligatoriske samarbejde om fælles retningslinjer til også at indebære løbende erfaringsudveksling, fælles hjemmeside, udvikling af opgaver til fremme af kvaliteten af sekretariatsbetjeningen af udviklingsrådene med videre.

2.3 Skabeloner til kommunernes og regionernes redegørelser

Spørgeskemaer

Netværksgruppen har i et tæt samarbejde udviklet en fælles skabelon til kommunernes og regionernes redegørelser til udviklingsrådene. Skabelonen består af i alt 4 spørgeskemaer, fordelt på 1 spørgeskema til regionerne og 3 spørgeskemaer til kommunerne.

Kommunernes spørgeskemaer er opdelt på nedenstående områder:

- Tilbud til Børn og Unge
- Tilbud til Voksne
- Specialundervisning

Foranstaltninger som i CIAS

Foranstaltningerne inden for det sociale område tilsvarende de foranstaltninger, kommunerne kvartalsvis indberetter til Det Centrale Informations- og AnalyseSystem (CIAS).

Skabelonens formål

Formålet med den fælles skabelon har først og fremmest været at sikre muligheden for at kunne sammenligne redegørelserne såvel inden for regionerne som på landsplan. Dette ud fra en forudsætning om at udviklingsrådene skal leve op til kravene om ensartethed i de redegørelser, som rådene skal udarbejde til ministerierne, jf. "Bekendtgørelse om udviklingsråd som led i kommunalreformen".²

---

² Bekendtgørelse nr. 162 af 10. marts 2006

Skabelonerne har samtidig kunnet tilvejebringe et overblik for kommunerne og regionerne over de indholdsmæssige krav til redegørelserne til udviklingsrådene, hvormed skabelonerne også har fungeret som et redskab til at kvalificere og lette redegørelsesarbejdet.

Afprøvning af spørgeskemaer

Spørgeskemaerne har forud for udsendelse til alle kommuner/regioner været afprøvet af repræsentanter for kommuner samt regioner fordelt over hele landet. Dette for at gøre spørgeskemaerne så tilgængelige som muligt og samtidig sikre, at der eksempelvis ikke vil blive stillet spørgsmål, som ikke er relevante eller, der ikke spørges til tal, som kommunerne og regionen ikke kan opgøre og så videre.

Overvejelser ift. spørgsmålne

Spørgsmålene i skabelonen (spørgeskemaerne) afspejler de områder, der i løbet af 2007 har været debatteret i de 5 udviklingsråd, ligesom der i skabelonen er indeholdt en række mere generelle spørgsmål med mulighed for at beskrive udviklingsområderne, politikker og tendenser mv. For så vidt angår generelle og brede spørgsmål har det været op til kommunerne/regionerne at vurdere, hvilke svar det har været relevant at fremhæve, samt i hvilken detaljeringsgrad. Spørgeskemaerne har endvidere indeholdt en række åbne tekstfelter, hvor der har været mulighed for at redegøre mere frit i forhold til udviklingen på det sociale område og specialundervisningsområdet, herunder til beskrivelse af eventuelle strukturafløede konsekvenser.

Der er i udarbejdelsen af spørgeskemaerne taget højde for kravene til kommunernes og regionernes redegørelser, som bestemt i bekendtgørelsen.

Udsendelse af spørgeskemaer

Spørgeskemaerne blev udsendt til samtlige kommuner og regioner medio december 2007 med indberetningsfrist for kommunerne og regionerne inden den 1. marts 2008.

Ved indberetningsfristens udløb havde stort set alle 98 kommuner og samtlige regioner afgivet deres redegørelse til udviklingsrådene.

Hvilke kommuner har afgivet redegørelse

I Region Sjælland har Vordingborg Kommune alene afgivet redegørelse på specialundervisningsområdet, Lolland Kommune alene på børne- og ungeområdet og Ods herred Kommune alene på specialundervisningsområdet og børne- og ungeområdet.

Alle øvrige kommuner i regionen har afgivet redegørelser på alle 3 områder.

Begrænsning i oplysninger fra redegørelserne

Da ikke alle kommuner har besvaret alle spørgsmål i redegørelserne indeholder beskrivelserne og de anvendte figurer i flere tilfælde alene oplysninger fra en del af regionens kommuner.

Høringssvar fra handicapråd og brugerorganisationer

Kommunalbestyrelserne skal sende deres redegørelser til handicaprådene og brugerorganisationerne i kommunen.

Kommunalbestyrelserne skal sende høringssvarene fra handicaprådet og brugerorganisationer til udviklingsrådene.

Bemærkninger fra høringsparter i Region Sjælland

På tidspunktet for afslutningen af udfærdigelsen af denne redegørelse er alene modtaget bemærkninger fra Handicaprådet i Greve Kommune, Arbejdsskadeforeningen i Slagelse og Høreforeningen i Slagelse.

Hørings svar, der modtages senere i forløbet vil blive behandlet på udviklingsrådets møder.

Særlige temaer

Velfærdsministeriet har i medfør af bekendtgørelse nr. 162 af 10. marts 2006 om udviklingsråd som led i kommunalreformen udmeldt to særlige temaer for udviklingsrådenes redegørelser for 2007:

Særligt tema I – Udviklingen i tilbudsmønstret til børn, unge og voksne med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Særligt tema II – Udslusning fra forsorgshjem

Netværksgruppen har efterfølgende drøftet de særligt udmeldte temaer og udsendt anmodning til kommunerne om nye oplysninger samt en uddybning af områder, som allerede har været indeholdt i de udsendte skabeloner til kommunerne og regionerne.

Særligt tema III – Den 3-årige ungdomsuddannelse.

Udviklingsrådet i Region Sjælland har besluttet at sætte særlig fokus på dette område. Til brug for belysningen af dette tema anvendes kommunernes redegørelser, ligesom udviklingsrådet har haft en temadrøftelse om dette emne.

2.3.1 Udviklingsrådenes database (databehandling)

Netværksgruppen har – i samarbejde med databaseudbyderen Interresearch – udviklet en særskilt database til samling af alle data fra kommunernes og regionernes redegørelser til udviklingsrådene.

Netbaseret indberetning

Kommunerne og regionerne har indberettet deres redegørelser til udviklingsrådene i databasen, hvilket har givet sekretariatene mulighed for at databehandle oplysningerne såvel inden for den enkelte kommune/region, på tværs af kommunerne i regionen samt på landsplan.

Netværksgruppen planlægger at anvende og udvikle databasen løbende i perioden for udviklingsrådenes virke. Databasen vil således samle kommunernes og regionernes redegørelser for de tre redegørelsesår: 2007, 2008 samt 2009 og der vil dermed være mulighed for at kunne følge udviklingen inden for det sociale område samt specialundervisningsområdet hen over denne periode.

Databasen vil endvidere indeholde oplysninger vedrørende de af Velfærdsministeriet og/eller Undervisningsministeriets særligt udmeldte temaer i redegørelsesårene.

2.4 Det Centrale Informations- og Analysesystem (CIAS)

Kommunerne skal hvert kvartal indberette oplysninger om udviklingen på det sociale område til Det Centrale Informations- og AnalyseSystem (CIAS), jf. "Bekendtgørelse om udviklingsråd som led i kommunalreformen". Kommunernes indberetning

ger til CIAS skal bidrage som et væsentligt grundlag for udviklingsrådenes løbende drøftelse af udviklingen på det sociale område.

Det Centrale Informations- og Analysesystem administreres af Servicestyrelsen, som hvert kvartal offentliggør en statusrapport vedr. kommunernes indberetninger.

Indberetninger vedr. 2007

Erfaringerne fra indberetningerne for 2007 har vist, at det har været meget vanskeligt at få kommunerne til at foretage de kvartalsvise indberetninger. Dels har svarprocenterne været lave og svingende, og dels har de indberettede tal ikke været fyldestgørende (kun delvise indberetninger). Det har dermed ikke været muligt at sammenligne tallene, ligesom systemets opbygning har medført ringe mulighed for at kunne spore forskydninger mellem foranstaltningerne, idet der ikke registreres på cpr.nr., således at borgeren kan følges.

Ejerformer

I CIAS systemets opbygning var det oprindeligt hensigten, at kommunerne - udover at anføre en henholdsvis tilgang og bestand for hver foranstaltning – ligeledes skulle indberette obligatorisk på ejerformer, det vil sige angive om foranstaltningerne anvendes inden for egen kommune, andre kommuner, en kombination eller i privat regi med videre.

Statistisk materiale fra CIAS - som kvartalsvist ville kunne vise udviklingen i hvor tilbuddene anvendes - ville være brugbare oplysninger for udviklingsrådene i forbindelse med at overvåge udviklingen på det sociale område. Indberetning på ejerformer blev imidlertid gjort til en frivillig del af indberetningen til CIAS, hvilket har medført en meget lav svarfrekvens. Statistikgrundlaget vedrørende ejerformer må derfor anses for ikke at være brugbart til vurdering af udviklingen i forhold til kommunernes anvendelse af egne tilbud, andre kommuners tilbud med videre.

Perspektiver for CIAS

Netværksgruppen har afholdt møde med Servicestyrelsen med henblik på drøftelse af mulighederne for at kvalificere systemet samt mulighederne for at fremme svarprocenterne, og forventer at svarprocenterne fremadrettet vil være mere tilfredsstillende.

2.5 Klagenævnets rapport vedr. 2006/2007

En anden del af datagrundlaget for udviklingsrådenes årlige redegørelser er Klagenævnets årlige rapport om klager inden for specialundervisningen.

Klagenævnets rapport vedrørende skoleåret 2006/2007 blev offentliggjort den 4. april 2008. Rapporten opgør de klager, som klagenævnet har afsluttet i perioden 1. januar 2007 til 1. november 2007 og opdeler klagerne på henholdsvis Københavns Kommune og de resterende kommuner.

Antallet af klager

I rapporten indgår en oversigt over klagernes fordeling på kommunerne, hvormed der over tid vil kunne følges en udvikling i antallet af klager i de enkelte kommuner. Det må derfor forventes, at rapporten fremadrettet vil kunne vise en udvikling, som vil kunne give anledning til eventuelt at foretage yderligere undersøgelser i enkelte kommuner og/eller regioner. Idet Klagenævnets tidligere årsrapporter bygger på amtslige opgørelser kan der ikke sammenlignes bagudrettet på kommuneniveau.

I rapporten opgøres blandt andet årsagerne til klagerne, men da opgørelsen er foretaget ud fra enten Københavns kommune eller de resterende kommuner under eet, vil det for de 4 ud af 5 regioner være yderst vanskeligt at fastlægge, hvad der klages over i de respektive kommuner og regioner.

2.6 Evaluering af processen

Udviklingsrådene rettede i brev af 11. maj 2007 henvendelse til Socialministeriet med henblik på, at fristen for afgivelse af udviklingsrådets redegørelse blev ændret fra 1. maj til 1. juli.

Henvendelsen blev begrundet i, at det meget korte forløb til at udarbejde redegørelsen ville give problemer i forhold til bearbejdningen af de indkomne redegørelser fra kommunerne, ligesom det ville blive vanskeligt at nå at indarbejde handicaprådernes og brugerorganisationernes høringssvar i det omfang de i det hele taget var modtaget.

Socialministeriet har i brev af 29. juni 2007 afvist at ændre fristen med den begrundelse, at det har været en forudsætning i forbindelse med indførelsen af kommunalreformen, at redegørelsesprocessen svarer til processen for de hidtige grundtakstredigørelser, og at den redegørelse ministrene afgiver til Folketinget på baggrund af udviklingsrådenes redegørelser afgives i det folketingsår redegørelsen vedrører.

Det har i forbindelse med afgivelsen af denne redegørelse vist sig, at den tidspressede proces har medført, at handicaprådene og brugerorganisationerne ikke har haft mulighed for at påvirke redegørelsen gennem deres høringssvar.

Udviklingsrådet i Region Sjælland vil til brug for de kommende års redegørelser indlede et samarbejde med en nyoprettet arbejdsgruppe, der er nedsat med henblik på at styrke bruger/pårørende samarbejdet for at styrke brugerorganisationernes inddragelse i processen.

Af hensyn til mulighederne for at bearbejde ministeriernes særlige udmeldte temaer må udmeldingen af disse ske tidligere end det har været tilfældet i forbindelse med udarbejdelsen af denne redegørelse.

De ovennævnte forhold, samt det forhold, at det må antages, at flere af kommunernes redegørelser, som følge af det korte forløb og den tidsmæssige manglende mulighed for opfølgning på de indberettede oplysninger kan være påvirket af kvalitetsmæssige mangler, hvorfor oplysningerne i udviklingsrådets redegørelse må læses med disse begrænsninger.

3. Nye strukturer med kommunalreformen

Med kommunalreformen blev myndighedsstrukturen på det sociale område og på specialundervisningsområdet ændret. Kommunerne fik – som noget nyt – det samlede ansvar for at træffe afgørelse om borgernes visitation til et tilbud på det sociale område og specialundervisningsområdet.

Regionerne som leverandør

Samtidigt blev de gamle amtskommuner nedlagt, og de nye regioner fik et leverandøransvar i forhold til kommunerne inden for visse områder. Regionerne kan opfylde sin forpligtelse ved at bruge egne tilbud eller ved at samarbejde med kommuner, andre regioner eller private tilbud, herunder selvejende institutioner. Regionsrådenes leverandøransvar betyder, at regionen er forpligtet til at tilpasse kapaciteten og udvikle de regionale tilbud efter aftale med kommunerne i regionen. Som redskab til at koordinere og planlægge udviklingen i forholdet mellem kommunernes behov og det samlede udbud af tilbud i regionen, er der indført en forpligtelse til at udarbejde en rammeaftale for hver region.

Ansvar ligger hos kommunerne

Idet kommunerne har overtaget det fulde myndigheds- og finansieringsansvar på social- og specialundervisningsområdet, har de også overtaget ansvaret for de specialiserede tilbud, der tidligere blev drevet af amterne. En række af disse tilbud er målrettet mod behov, der må antages at opstå forholdsvist sjældent i den enkelte kommune. For at imødegå behovet for specialrådgivning er den nationale Videns- og SpecialrådgivningsOrganisation (VISO) oprettet.

Forpligtende samarbejder

Enkelte kommuner har endvidere, for at undgå en kommunesammenlægning, etableret et samarbejde med andre kommuner omkring varetagelsen af visse opgaver på blandt andet det sociale område og specialundervisningsområdet. Dette samarbejde sker med hjemmel i lov om forpligtende samarbejder³.

3.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Konklusion og rådets anbefalinger

Kommunerne og Region Sjælland har i redegørelserne afgivet oplysninger om samarbejdet mellem kommunerne og regionen. 93% af kommunerne og regionen har oplyst, at samarbejdet fungerer godt eller rigtig godt.

Det er udviklingsrådets vurdering, at der er et rigtig godt samarbejde mellem kommunerne og regionen, såvel i forhold til rammeaftalen som andre samarbejder, ligesom bruger/pårørende samarbejdet er under udvikling.

Udviklingsrådet er bekendt med, at der i nær fremtid foretages en evaluering af kommunernes samarbejde med VISO.

Det er udviklingsrådets opfattelse, at det er for tidligt at konkludere på dette område, men må ud fra kommunernes anvendelse konstatere, at anvendeligheden har været begrænset.

³ Jf. Lov nr. 541 af 24. juli 2005 om forpligtende samarbejder.

3.2 Beskrivelse og analyse af de nye strukturer

3.2.1 Samarbejdet mellem kommunalbestyrelser og regionsråd (rammeaftaler)

Kommunerne indgår en rammeaftale med de øvrige kommuner i regionen og med regionen gældende for et år af gangen⁴. Rammeaftalerne omfatter – med regionale variationer – det sociale område, det almene ældreboligområde vedrørende boliger til fysisk og psykisk funktionshæmmede og specialundervisningsområdet. Rammeaftalen udarbejdes på grundlag af de kommunale redegørelser til regionen, som kommunerne udarbejder omkring deres behov for og forventede brug af tilbud i regionen⁵.

Formålet med rammeaftalerne

Hovedformålet med rammeaftalerne er at skabe et værktøj, der sikrer en tilpasning af de tilbud, som rammeaftalerne omfatter. Rammeaftalen skal blandt andet fastlægge regionsrådets forpligtelser i forhold til kommunerne i regionen, omfanget af kommunernes forpligtelse til at stille regionale tilbud til rådighed for andre kommuner og omfanget af den løbende faglige udvikling af indholdet i tilbuddene. Rammeaftalen skal videre indeholde oplysninger om blandt andet takster for kommunernes køb af pladser og beskrivelser af det faglige indhold og kvaliteten i tilbuddene.

Tilbud, som kommunerne skulle overtage ved strukturreformen, de såkaldte "skal-områder" er ikke omfattet af rammeaftalerne, men kan indgå efter aftale.

På specialundervisningsområdet omfatter rammeaftalerne alene de lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud for børn og unge under 18 år henvist af kommunerne, som det påhviler regionsrådene at drive i henhold til folkeskolelovens § 20, stk. 3.

Udover at være et planlægnings- og udviklingsværktøj er der også fokus på processen omkring indgåelsen af rammeaftalerne. Ifølge bekendtgørelserne skal rammeaftalen således sikre en åben dialog om udviklingen inden for de omfattede områder samt skabe gennemsigtighed og åbenhed for borgerne.

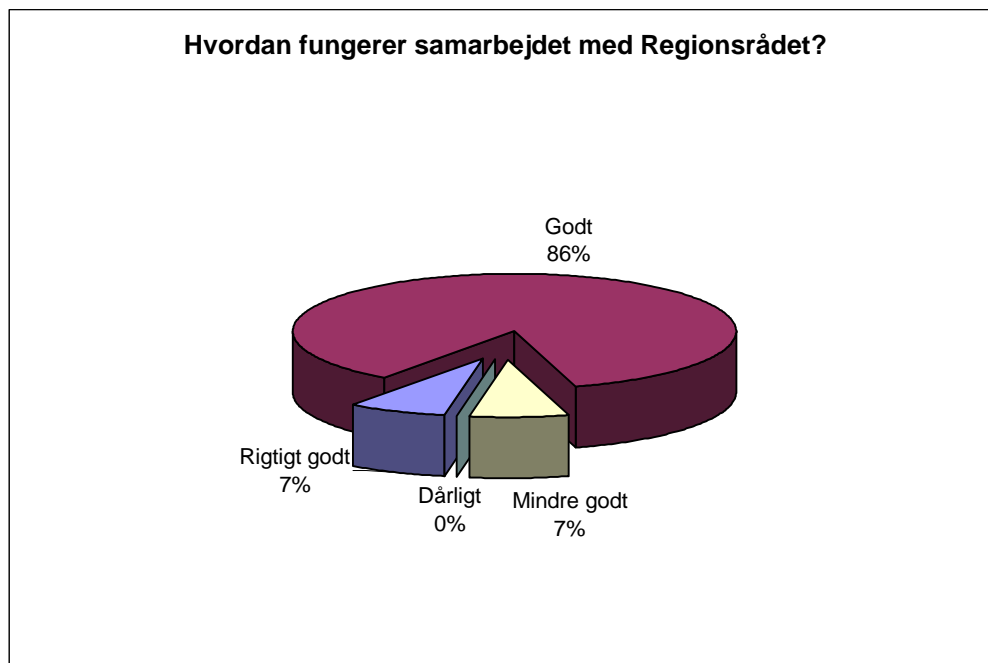
Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvorledes man opfatter samarbejdet med Regionsrådet i forbindelse med indgåelsen af rammeaftale for 2008.

---

⁴ jf. Servicelovens § 6, stk. 2, Folkeskolelovens § 47, stk. 3 og voksenspecialundervisningslovens § 6h.

⁵ De nærmere krav til rammeaftalerne og de kommunale redegørelser er fastlagt i bekendtgørelse nr. 36 af 23. januar 2006 om rammeaftale m.v. på det sociale område og på det almene ældreboligområde, samt bekendtgørelse nr. 354 af 24. april 2006 om kommunalbestyrelsens årlige redegørelse til regionsrådet og rammeaftalen mellem regionsrådet og kommunalbestyrelserne i regionen på specialundervisningsområdet.

Følgende graf viser kommunernes gennemsnitlige svar på alle 3 områder.

Figur 1

Regionsrådet har oplyst, at samarbejdet med kommuner i forbindelse med indgåelse af rammeaftale for 2008 har fungeret godt.

3.2.2 VISO

I forbindelse med at kommunerne skulle overtage ansvaret – også for de specialiserede tilbud - er den nationale Videns - og SpecialrådgivningsOrganisation, VISO oprettet som en støttefunktion til kommunerne⁶. VISO skal dække de mest specialiserede og komplicerede problemstillinger inden for følgende områder:

- Børn og unge med handicap
- Børn og unge med sociale eller adfærdsmæssige problemer
- Udsatte grupper
- Voksne med handicap
- Socialpsykiatrien
- Specialundervisning og socialpædagogisk bistand til børn, unge og voksne.

Det sociale område

På det sociale område kan VISO bistå kommuner, borgere og kommunale, regionale og private tilbud med vejledende specialrådgivning, samt bistå kommunen med vejledende udredning af dens borgere.

Specialundervisningsområdet

På specialundervisningsområdet kan VISO bistå kommuner, borgere og kommunale, regionale og private tilbud med vejledende specialrådgivning. I sager om speci-

⁶ Jf. Lov nr. 58 af 18. januar 2007, § 13 og bekendtgørelse nr. 161 af 10. marts 2006 om den nationale videns- og specialrådgivningsorganisation - VISO

alundervisning og specialpædagogisk bistand skal kommunen foretage den egentlige udredning, og VISO kan udelukkende give støtte til kommunens egen udredning.

VISOs bistand vil således oftest have form af rådgivning, supervision og vejledning, men kan også omfatte afdæknings- eller udredningsopgaver.

VISOs rådgivning og udredning er kun vejledende, og det er altid kommunen, der afgør om, og i hvilket omfang VISOs rådgivning og/eller udredning skal følges.

Henstillinger til VISO i 2007

I 2007 var det samlede antal henstillinger til VISO 1.701 på landsplan, heraf blev 521 til egentlige VISO sager, 1.102 henstillinger gav anledning til rådgivning og 78 blev registreret som fejlhenstillinger. Derudover blev 43 henstillinger afvist af VISO⁷.

De 1.701 henstillinger til VISO dækker over alle typer henstillinger. Det vil sige, at tallet omfatter henstillinger fra både offentlige myndigheder og privatpersoner - og organisationer. Af de 1.701 henstillinger til VISO udgør 1.199 henstillinger fra en myndighed eller en privat/selvejende institution. Dette tal kan være større, da det ikke fremgår, hvem der har henvendt sig i 115 af henstillingerne. Af de 1.199 henstillinger fra myndigheder og private/selvejende institutioner er 454 blevet til VISO- sager, 700 har udmøntet sig i rådgivning fra VISO. 45 af henstillingerne er fejlhenstillinger og 11 afviste VISO-sager.

Kommunerne og regionerne har i redegørelserne til udviklingsrådene angivet antallet af henstillinger, typen af ydelser der er efterspurgt, tilfredshed med rådgivningen, samt om rådgivningen er blevet anvendt i det videre sagsforløb.

---

⁷ Afvisning dækker de tilfælde, hvor VISO i første omgang opretter en sag, men i løbet af sagsbehandlingen når frem til, at der ikke er en egentlig sag. Fejlhenstillinger dækker henstillinger, der ikke vedrører VISO's sagsområde.

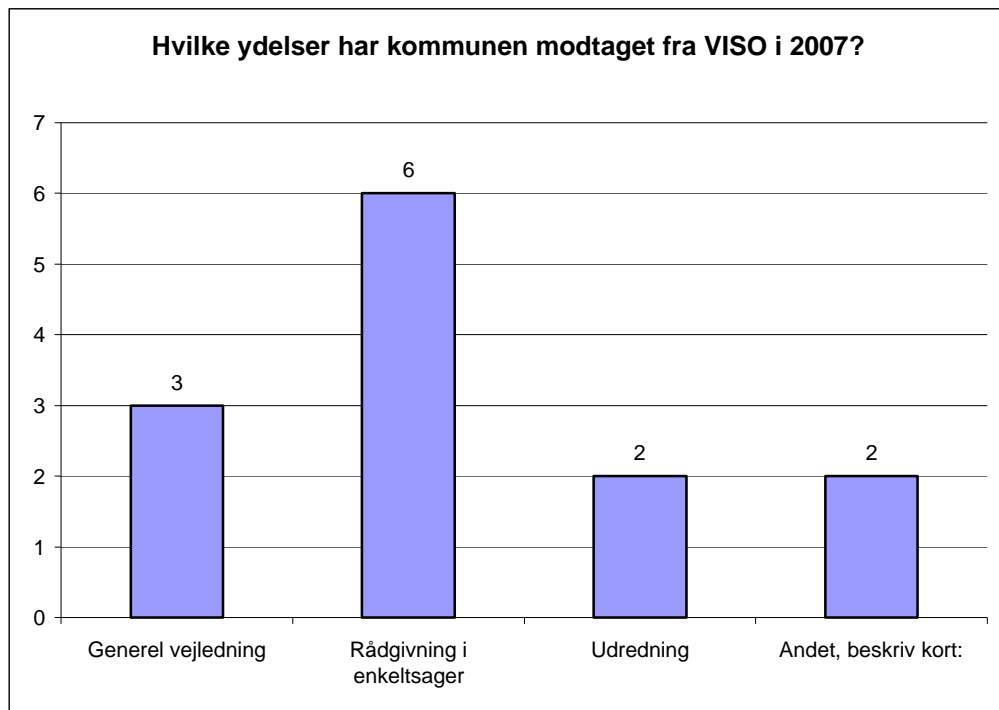

Oplysninger fra kommunerne i Region Sjælland

Specialundervisningsområdet

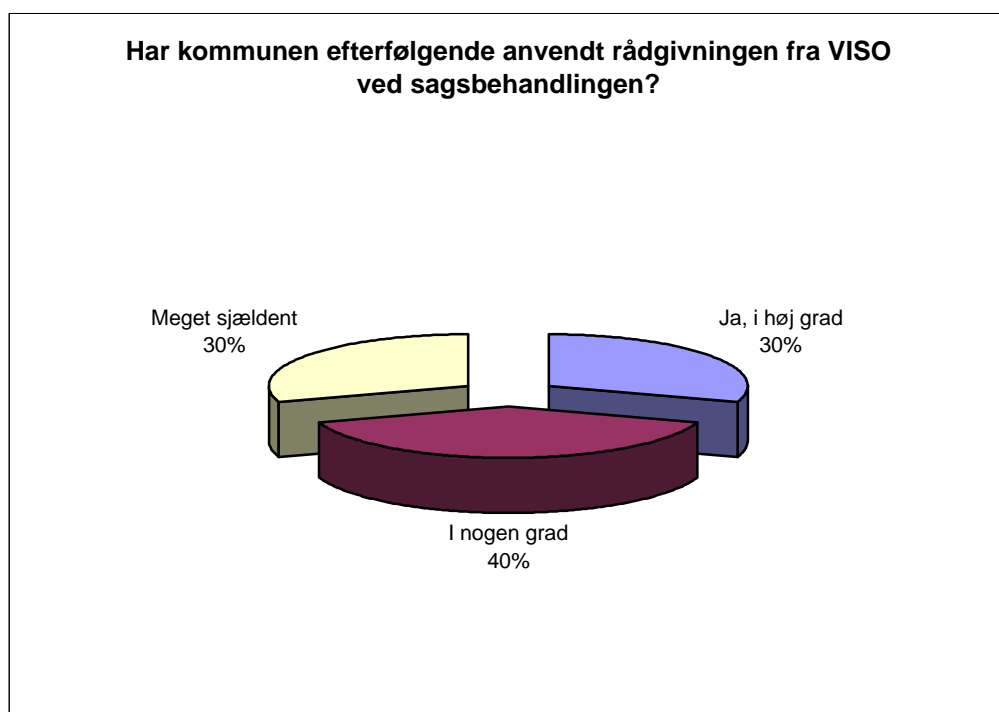
Følgende grafer viser på hvert område Regions Sjællands kommuners oplysninger om ydelser, anvendelsen og opfattelsen af kvaliteten i VISOs rådgivning.

Specialundervisningsområdet:

Figur 2

Specialundervisningsområdet

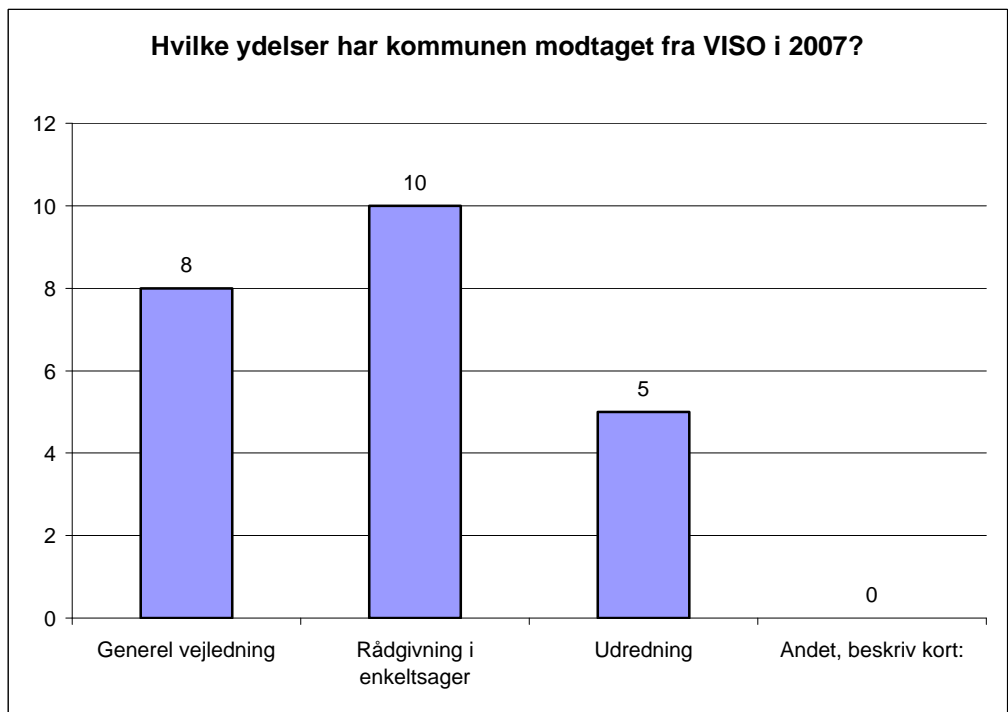

Figur 3

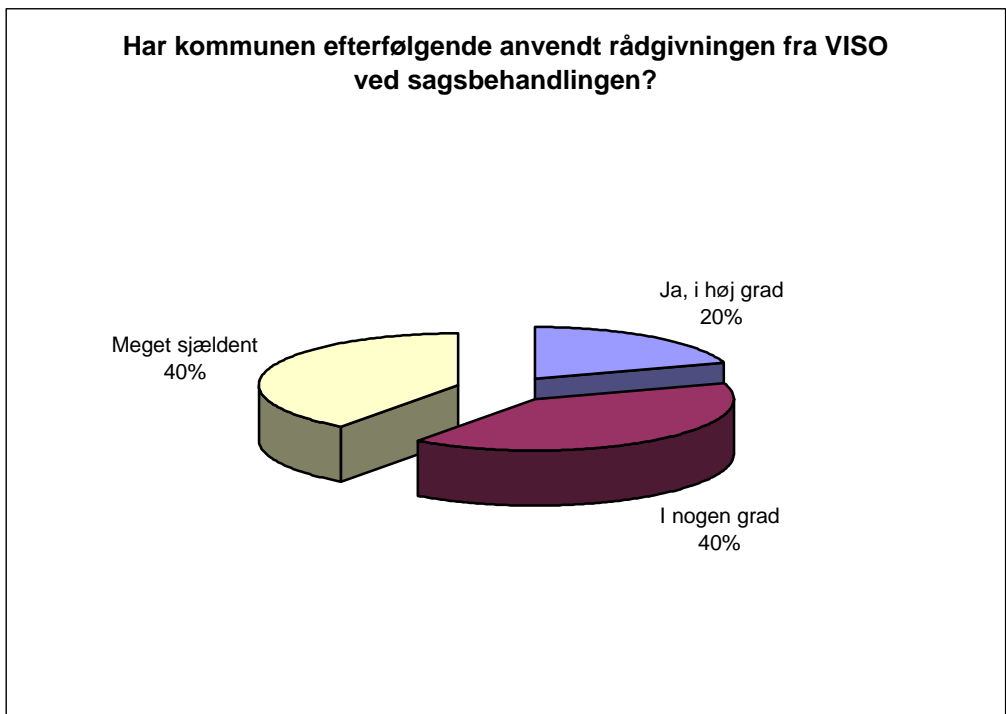

Figur 4

Børne- og ungeområdet:

Figur 5

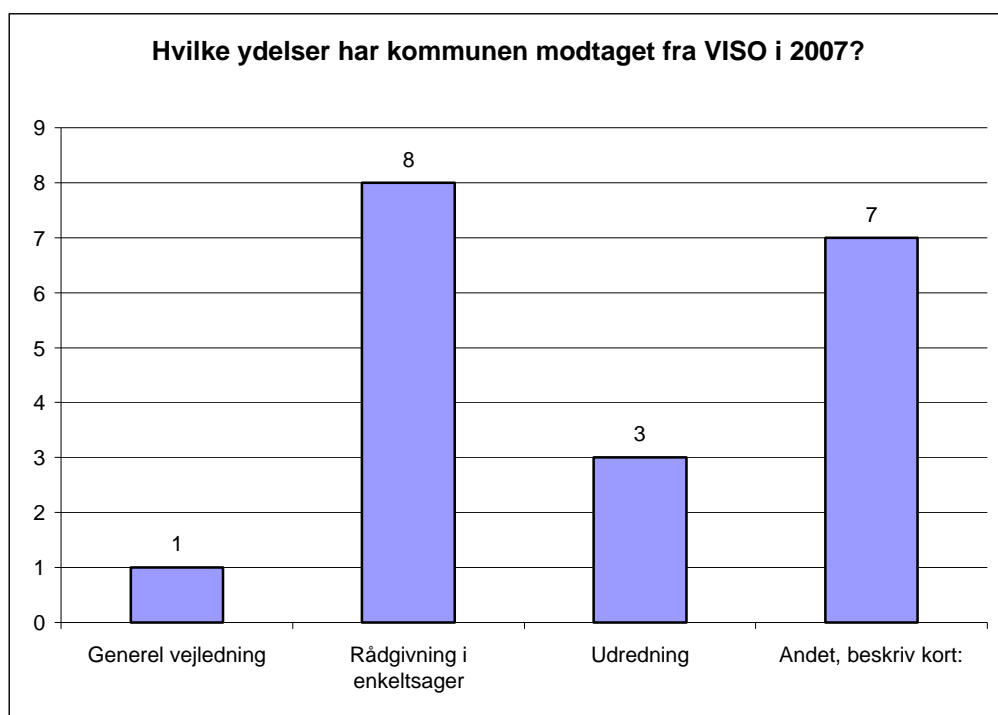
Figur 6

Figur 7

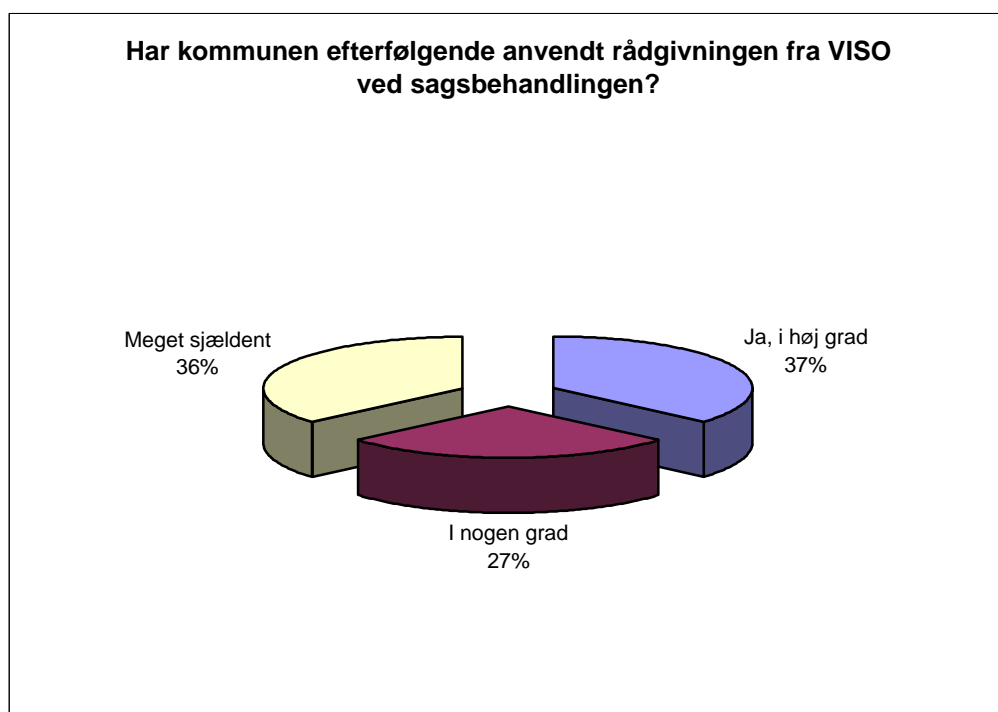
Voksenområdet:

Voksenområ-
det

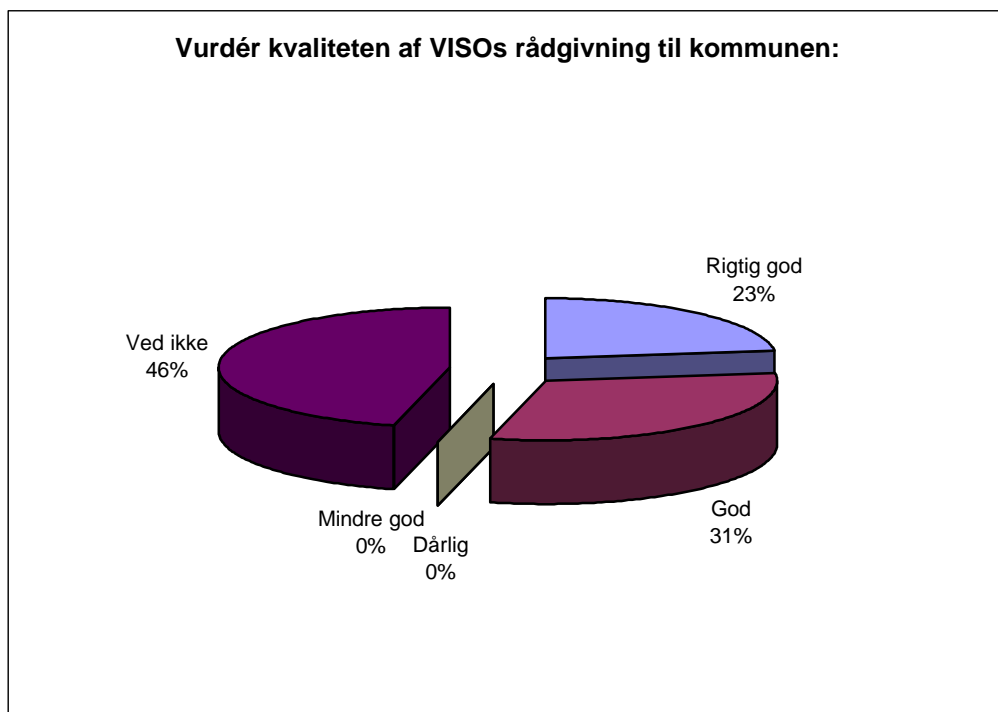

Figur 8

Voksenområ-
det

Figur 9

Figur 10

3.2.3 Forpligtende samarbejder

I forbindelse med kommunalreformen har Folketinget vedtaget Lov om forpligtende samarbejder⁸. Loven skaber de lovgivningsmæssige rammer for, at kommunerne kan indgå forpligtende samarbejder som alternativ til en kommunesammenlægning.

De omfattede kommuner samarbejder med hjemmel i loven om visse kommunale opgaver, herunder opgaver på det sociale område og specialundervisningsområdet. Samarbejdet er pligtmæssigt og samarbejdets karakter og form er fastlagt i loven.

Der er ingen kommuner i Region Sjælland, der har forpligtende samarbejder efter denne lovgivning.

Kommuner med forpligtende samarbejder på det sociale område og specialundervisningsområdet:

Kommuner
med forplig-
tende samar-
bejder

Dragør Kommune har delegeret opgaver til Tårnby Kommune

Vallensbæk Kommune har delegeret opgaver til Ishøj Kommune

Fanø Kommune har delegeret opgaver til Esbjerg Kommune

Langeland Kommune har delegeret opgaver til Svendborg Kommune

⁸ Lov nr. 541 af 24. juni 2005 om forpligtende samarbejder.

Ærø Kommune har delegeret opgaver til Svendborg Kommune

Samsø har delegeret opgaver på specialundervisningsområdet til Odder Kommune og opgaver på det sociale område til Århus kommuner

Læsø har delegeret opgaver til Frederikshavn Kommune

4. Udviklingen inden for børne- og ungeområdet

Udviklingsrådet skal overvåge en række tilbud til børn og unge efter servicelovens bestemmelser, der tidligere blev varetaget af amtskommunerne.

Dag- og klubtilbud

De berørte områder er bl.a. særlige dag- og klubtilbud, hvor kommunalbestyrelserne skal sikre, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dag- og klubtilbud til børn og unge, der som følge af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling mv., der ikke kan dækkes gennem ophold i de almindelige tilbud.

Personlig hjælp, pleje og vedligeholdelsestræning

Endvidere overvåges servicelovens bestemmelser om personlig hjælp, pleje og vedligeholdelsestræning til børn, der som følge af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor, samt tilbud om ledsagelse til unge mellem 16 og 18 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Udviklingsrådet overvåger også en række foranstaltninger, som kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Konsulentbistand, støtte i hjemmet mv.

Således omfatter rådets arbejdsområde blandt andet foranstaltninger om konsulentbistand med hensyn til barnets eller den ungs forhold, praktisk, pædagogisk eller anden støtte i hjemmet, familiebehandling, døgnophold, aflastningsordning i en netværksplejefamilie, i en plejefamilie, på et godkendt opholdssted eller på en døgninstitution.

Personlig rådgiver, kontaktperson mv.

Endvidere skal rådet se på foranstaltninger som udpegning af en personlig rådgiver for barnet eller den unge, udpegning af en kontaktperson for barnet eller den unge og for hele familien, formidling af praktiktilløb hos en offentlig eller privat arbejdsgiver, anden hjælp, der har til formål at yde rådgivning, behandling og praktisk og pædagogisk støtte, samt støtteperson til forældremyndighedens indehaver i forbindelse med barnets eller den ungs anbringelse uden for hjemmet.

Økonomiske støtte og forældreplæg

Endelig omfatter udviklingsrådets arbejdsfelt på børne- og ungeområdet foranstaltninger om økonomisk støtte til udgifter i forbindelse med foranstaltninger, der kan erstatte de oven for nævnte foranstaltninger med tiltag af mindre indgribende karakter samt foranstaltningen forældreplæg, som kommunalbestyrelserne kan anvende når der er risiko for, at et barns eller en ungs udvikling er i fare, og det vurderes at bero på, at forældremyndighedsindehaveren ikke lever op til sit forældreansvar.

Anbringelser

Desuden overvåger udviklingsrådet kommunalbestyrelsernes tilbud i forhold til anbringelser uden for hjemmet eksempelvis døgninstitutioner, familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder, samt behandlingstilbud til unge stofmisbrugere.

4.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Konklusion og rådets an- befalinger

Udviklingsrådet må konstatere, at kvaliteten af det datamateriale, der udgør grundlaget for beskrivelsen af udviklingen på området gør, at der kun i begrænset omfang kan udledes konklusioner på områdets udvikling. Datamaterialet er utilstrækkeligt og i flere tilfælde modstridende.

Det er udviklingsrådets overordnede vurdering, at tilbudsmønstret stort set er upåvirket af kommunalreformen, dog registreres på nogle områder en svag stigning.

Flere kommuner oplyser, at der er sket en øget anvendelse af forebyggende foranstaltninger med henblik på at løse problemerne tidligt i forløbet og undgå anbringelser.

Udviklingsrådet er enig i denne vurdering og anbefaler de øvrige kommuner lignende tiltag.

Ud fra kommunernes oplysninger til CIAS ses der at være begrænset brug af tilbuddene om vedligeholdelsestræning og ledsageordning.

Det er udviklingsrådets opfattelse, at oplysningerne fra CIAS på disse 2 områder ikke er i overensstemmelse med de faktiske forhold.

Udviklingsrådet vil imidlertid følge udviklingen nøje på disse 2 områder i tiden fremover og anbefaler, at kommunerne udøver en informationsindsats i forhold til tilbuddet om ledsageordning.

4.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

De overordnede politiske målsætninger

Kommunerne har i redegørelserne angivet vurderingen af i hvilket omfang der er overensstemmelse mellem de overordnede politiske målsætninger på området og de faktiske forhold.

Figur 11

Kommunerne har supplerende bemærket, at der i forbindelse med kommunesammenlægningerne sker en udvikling på området, samt det forhold at politikkerne er relative nye har betydning for implementeringen.

Udfordringer afledt af kommunalreformen

Halvdelen af kommunerne har oplyst, at det er deres opfattelse, at der i forbindelse med kommunalreformen er lokale forhold, som udgør særlige udfordringer for kommunen.

Flere kommuner har overvejet eller iværksat tiltag med henblik på at oprette egne tilbud eller indgå samarbejde med andre kommuner på specialiserede områder.

Af særlige udfordringer nævnes også rekrutteringsvanskeligheder og forskelle i serviceniveauet blandt de tidligere kommuner, der efterfølgende er blevet sammenlagt.

Ventetider

3 ud af 16 kommuner oplyser, at kommunen har fastsat ventetider på børne- og ungeområdet.

Kommunerne oplyser supplerende, at der kan forekomme ventetider på enkelte områder, og at der typisk opstår ventetid i forbindelse med § 50 undersøgelser og udfærdigelse af handleplaner.

4.2.1 Børn med fysisk og psykisk funktionsnedsættelse

Dag- og klubtilbud

Efter servicelovens §§ 32 og 36 skal kommunerne sikre, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dag- og klubtilbud til børn og unge, der som følge af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling mv., der ikke kan dækkes gennem ophold i de almindelige tilbud.

CIAS

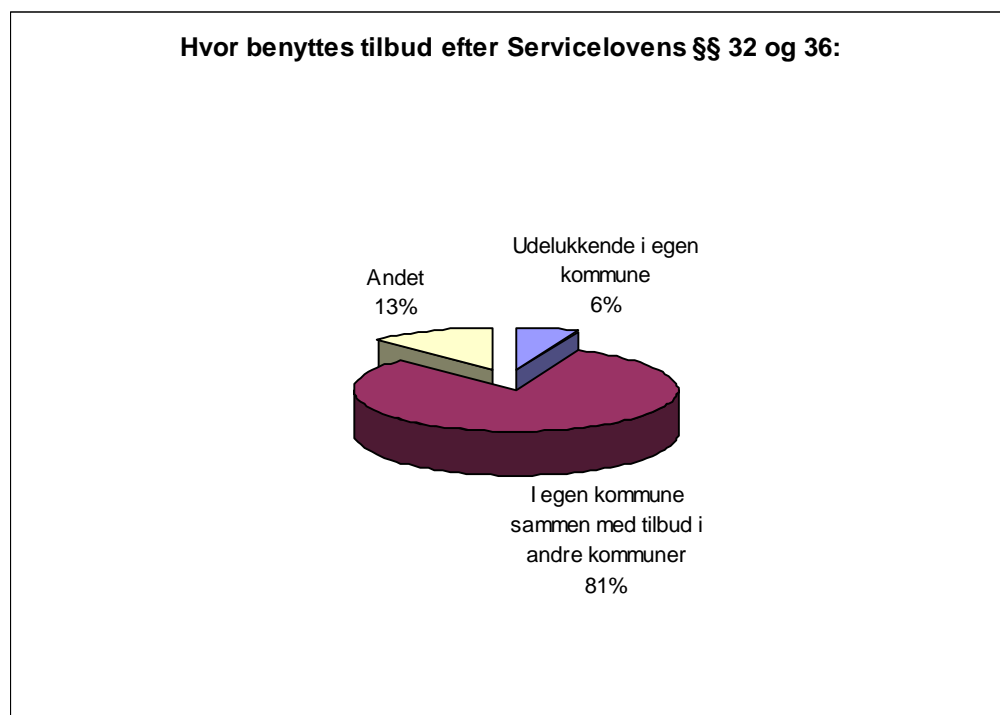
I følge kommunernes indberetning til CIAS har der i Region Sjælland i 2007 været en tilgang på 47 særlige dagtilbud og 57 særlige klubtilbud. Bestanden udgjorde med udgangen af 2007, 150 særlige dagtilbud og 104 særlige klubtilbud. I forhold til udviklingen på landsplan udgør tilgangen på de 2 tilbud i Region Sjælland 15% og tilsvarende udgør bestanden 12,5%.

Kommunernes oplysninger om udviklingen

De fleste kommuner oplyser, at der ikke er sket ændring i udbuds- og forbrugsmønstret som følge af kommunalreformen. Enkelte kommuner har noteret en svag stigning i behovet for tilbuddene.

Følgende figur viser hvor tilbuddene benyttes:

Hvor benyttes tilbud

Figur 12

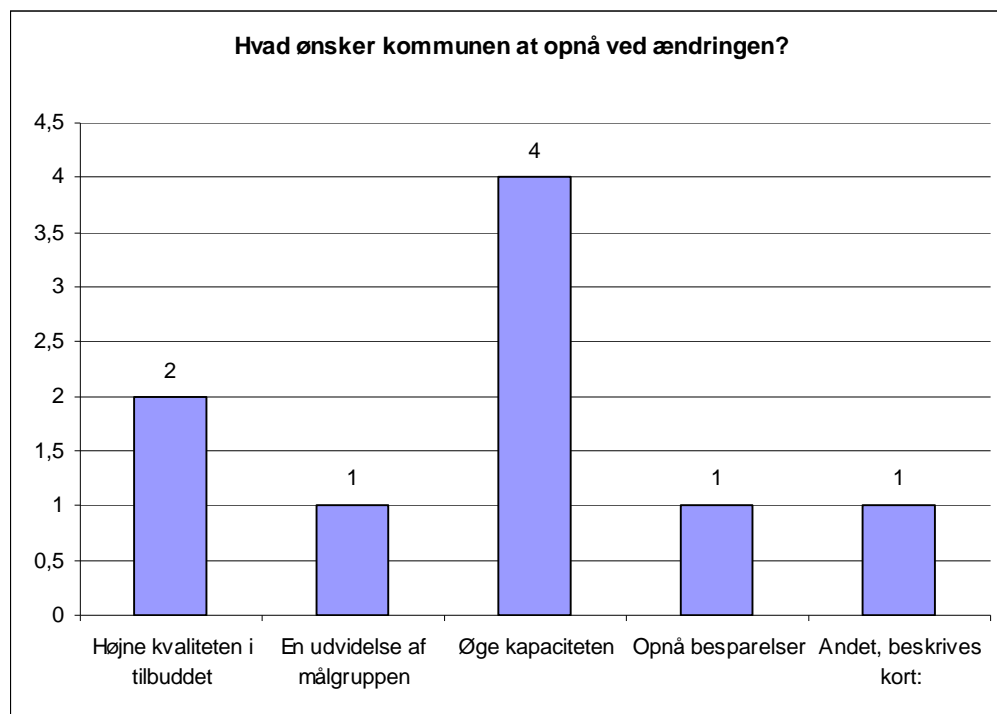
Ændring i visitation

3 ud af 16 kommuner oplyser, at der er sket ændringer i kommunens visitation inden for området i 2007. Kommunerne oplyser, at ændringerne består i oprettelse af centrale visitationsudvalg og ændring i opgavevaretagelsen.

Ændring i eksisterende tilbud

4 ud af 16 kommuner oplyser, at der er planlagt ændringer i allerede eksisterende tilbud inden for området. Kommunerne oplyser, at de planlagte ændringer består i en udvidelse af tilbuddene.

Følgende figur viser de 4 kommuners formål med ændringen:

Figur 13

Besvarelsen andet dækker over, at kommune vil yde tilbud der ligger nærmere barnets bopæl.

Nye tilbud

2 ud af 16 kommuner har oplyst, at kommunen har planlagt nye tilbud inden for området i 2008.

Af øvrige kommentarer til området oplyser en kommune, at det opleves svært, at stille tilbud til rådighed for de ældste børn med særlige behov i nærområdet.

Kommuner- nes brug af tilbuddene

Generelt oplyser kommunerne, at kommunens brug af særlige dag- og klubtilbud primært foretages inden for egne tilbud, men anvender tilbud i andre kommuner når behovet er tilstede.

Vedligehol- delsestræ- ning

Efter servicelovens § 44 jfr. § 86, stk. 2 skal kommunalbestyrelsen tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til børn, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.

CIAS

I følge kommunernes indberetning til CIAS har der i Region Sjælland i 2007 været en tilgang på et enkelt tilfælde af vedligeholdelsestræning. Bestanden udgjorde med udgangen af 2007 tilsvarende et tilfælde. På landsplan udgør tilgangen i 2007 250 tilfælde og bestanden ved udgangen af 2007 udgør 301 tilfælde.

Behovet

Generelt oplyser kommunerne, at tilbud og behov er uændret i 2007. Det oplyses endvidere, at vedligeholdelsestræningen kan foregå i tilknytning til andre tilbud f.eks. i specialbørnehaver.

Følgende figur viser hvor 15 af regionens kommuner tilbyder vedligeholdelsestræning:

Hvor tilbydes vedligeholdelsestræning

Figur 14

Besvarelsen andet dækker over en afventning af niveaulægning og at en kommune tilbyder træning i egen kommune, men enkeltvis kan i særlige tilfælde udløse bevilling uden for kommunen.

Ledsageordning

Bortset fra unge som har et døgnophold efter servicelovens § 52, stk. 3, nr. 4, 5 og 8, skal kommunalbestyrelsen efter servicelovens § 45 tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til unge mellem 16 og 18 år, som ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

CIAS

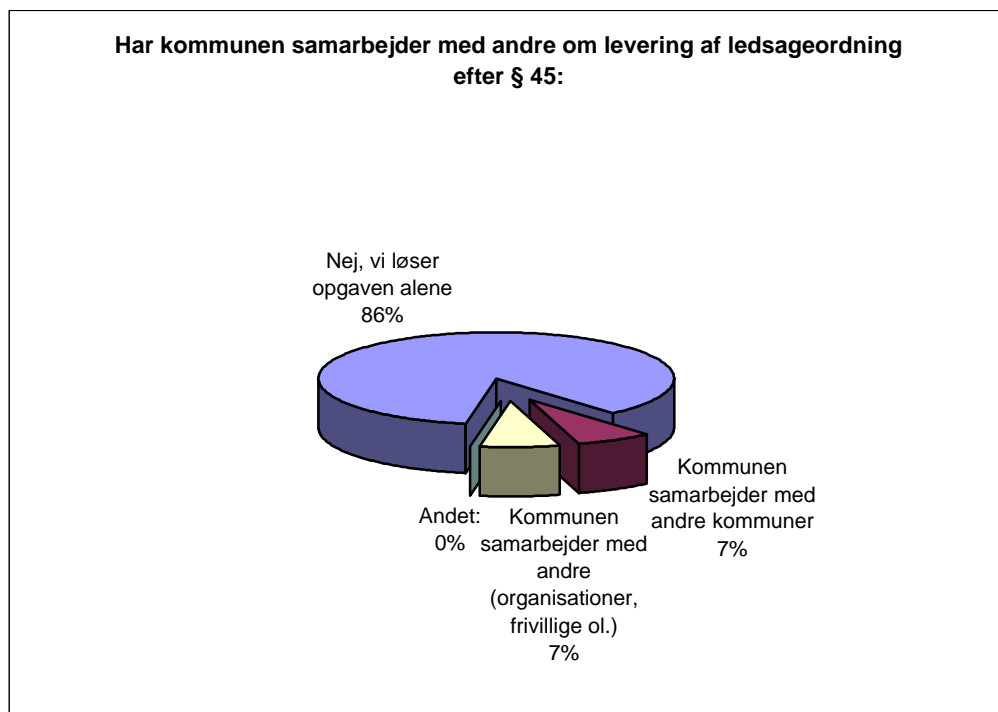
I følge kommunernes indberetning til CIAS er der i Region Sjælland i 2007 etableret 4 ledsageordninger. Bestanden udgjorde med udgangen af 2007, 3 ledsageordninger. På landsplan er der etableret 13 ledsageordninger i 2007. Bestanden ved udgangen af 2007 udgør 12 ledsageordninger.

Behovet

Generelt oplyser kommunerne, at behovet er af mindre omfang og at dette hverken er stigende eller faldende i 2007.

Følgende figur viser hvem der leverer ledsageordningen i 14 af regionens kommuner:

Levering af ledsageordning

Figur 15

Nye tiltag

4 ud af 16 kommuner svarer bekræftende på, at kommunen har planer om nye tiltag inden for områderne vedligeholdelsestræning og ledsageordning. Kommunerne oplyser, at områderne er under afdækning og vil blive tilpasset behovet for tilbud.

4.2.2 Forebyggende foranstaltninger

Forebyggende foranstaltninger

Efter servicelovens bestemmelser i §§ 52, 54 og 57 a kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om en række foranstaltninger, når det må anses for at være af væsentlig betydning af hensyn til et barns eller en ungs særlige behov for støtte.

Foranstaltningerne omfatter konsulentbistand, udpegning af rådgiver eller kontaktperson, døgnophold, økonomisk støtte og forældreoplæg.

CIAS

Bortset fra økonomisk støtte for at undgå anbringelser uden for hjemmet og lignende, samt forældreoplæg udgør tilgang og bestand i Region Sjælland i 2007 mellem 15% og 20% i forhold til andelen i hele landet.

Tilgang og bestand af økonomisk støtte for at undgå anbringelser uden for hjemmet og lignende udgør henholdsvis 11% og 12% i forhold til andelen i hele landet.

Der er alene indberettet et tilfælde af forældreoplæg i regionen i 2007 og bestanden ved årets udgang er også et tilfælde. På landsplan er tilgangen 13 tilfælde og bestanden ved årets udgang 12 tilfælde.

Kommuner- nes brug af foranstalt- ninger

Kommunerne har i redegørelserne kommenteret udviklingen i kommunens brug af forebyggende foranstaltninger ud fra de indberettede tal til CIAS.

8 ud af 15 kommuner oplyser, at brugen af foranstaltninger har været uændret i 2007.

De øvrige 7 kommuner, der har kommenteret udviklingen oplyser, at der har været en stigning i brug af foranstaltninger. Flere kommuner oplyser, at stigningen skyldes en øget anvendelse af forebyggende foranstaltninger for at løse problemerne tidligt i forløbet og undgå anbringelser.

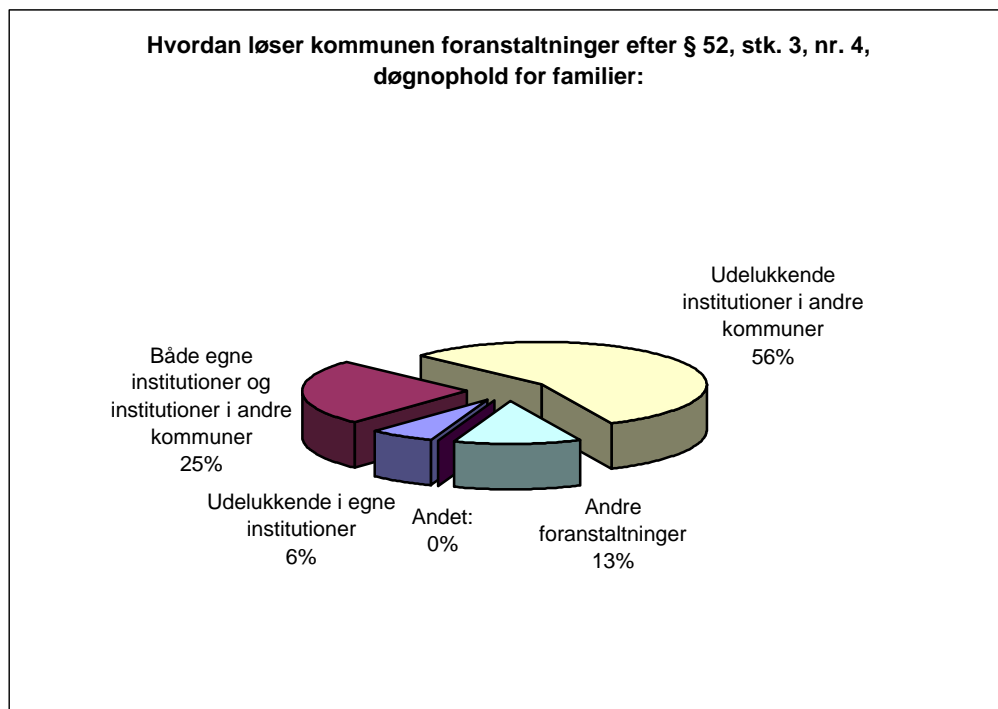
Fokusområ- der

Kommunerne har i redegørelserne beskrevet de områder inden for det forebyggende område, som kommunen finder, at der er grund til at have særlig fokus på.

Generelt anfører kommunerne, at det er vigtigt med en tidlig indsats i det forebyggende arbejde. Flere kommuner nævner kriminalitetsforebyggelse og familierådgivning som særlige fokusområder. Endvidere nævnes bl.a. støtte/kontaktpersonordningen, styrke udsatte unges overgang til voksenlivet, udsatte førskolebørn og alternative forebyggende foranstaltningstiltag.

Følgende figur viser hvorledes 16 af regionens kommuner løser foranstaltningen døgnophold for familier:

Døgnophold for familier

Figur 16

Ændringer i døgnophold for familier

Kommunerne har i redegørelserne oplyst i hvilket omfang man har drøftet ændringer i, hvordan behovet for døgnophold for familier skal dækkes fremover.

11 ud af 16 kommuner oplyser, at der ikke er drøftet ændringer.

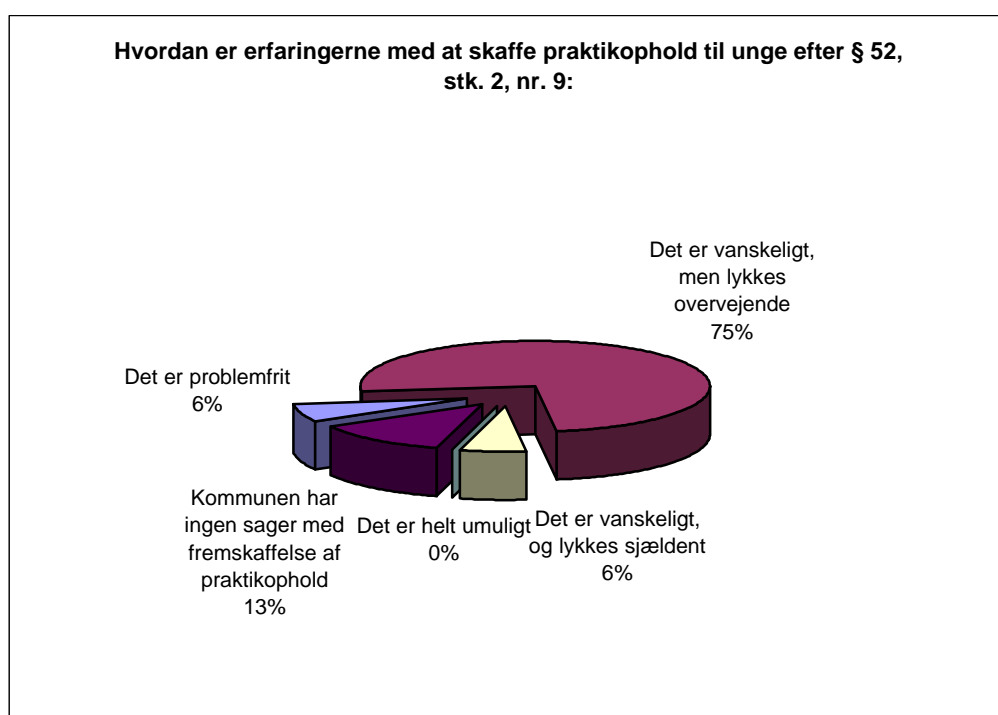
De øvrige 5 kommuner oplyser, at de ændringer, der er drøftet vedrører oprettelse af eget tilbud, indsats i familien i eget hjem i døgn drift, et større omstillingsprojekt på anbringelsesområdet, og manglende økonomiske midler til at etablere døgnophold for familier.

Alle 5 kommuner angiver som formål med de foreslåede ændringer at opnå en højnelse af kvaliteten i tilbuddet, 3 kommuner angiver tillige at opnå besparelser og en kommune angiver tillige at opnå lokale tilbud.

Praktikophold til unge

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvorledes erfaringerne er med at skaffe praktikophold til unge.

Følgende figur viser svarene fra 16 af regionens kommuner:

Figur 17

Ændringer i forebyggende foranstaltninger

Kommunerne er blevet bedt om i redegørelserne at oplyse kommentarer til eventuelle ændringer i forebyggende foranstaltninger.

Kommunerne har hertil anført:

- At der er for meget administration forbundet med mindre indgribende foranstaltninger.
- At kommunen vil lette visitation for at forkorte ekspeditionstiden
- At der mangler et forsørgelsesgrundlag for de unge under 18 år, der står på kanten af arbejdsmarkedet og har brug for særlig støtte.
- At kommunen bl.a. bruger private udbydere som kan være meget fleksible
- at kommunen opretter et kommunalt undervisnings- og dagbehandlingstilbud til børn i alderen 6-12 år.

- At der iværksættes et projekt med forebyggelse, som en tidlig indsats gennem tværfagligt samarbejde.

4.2.3 Anbringelser af børn og unge

Anbringelser

Efter servicelovens bestemmelser i §§ 52 og 58 kan kommunalbestyrelsen/børne- og ungeudvalget træffe afgørelse om anbringelse uden for hjemmet.

Kommunalbestyrelserne er forpligtet til at sørge for at de nødvendige anbringelsessteder er tilstede.

Anbringelsesstederne kan eksempelvis være døgninstitutioner, familiepleje og socialpædagogiske opholdssteder.

CIAS

Kommunernes indberetning til CIAS viser, at regionens kommuner i forhold til hele landet har en større andel af anbringelser i privat familiepleje, netværksplejefamilier, socialpædagogiske opholdssteder, kostskoler og efterskoler frem for anbringelser i døgninstitutioner, private døgnplejehjem, familiepleje og anbringelse på egne værelser.

Indberetninger viser endvidere, at der i regionen er sket en markant stigning i tilgangen af anbringelser i døgninstitutioner for personer med fysisk funktionsnedsættelse og privat familiepleje i forhold til tilgangen i hele landet.

Kommunernes brug af anbringelser

Kommunerne har i redegørelserne kommenteret udviklingen i kommunens brug af anbringelser ud fra de indberettede tal til CIAS.

10 ud af 15 kommuner oplyser, at antallet af anbringelser hverken er stigende eller faldende i 2007.

3 kommuner oplyser, at antallet af anbringelser er stigende, hvorimod 2 kommuner oplyser, at antallet af anbringelser er faldende.

Fokusområder

Kommunerne har i redegørelsen beskrevet de områder inden for anbringelsesområdet som kommunen finder, at der er grund til at have særlig fokus på.

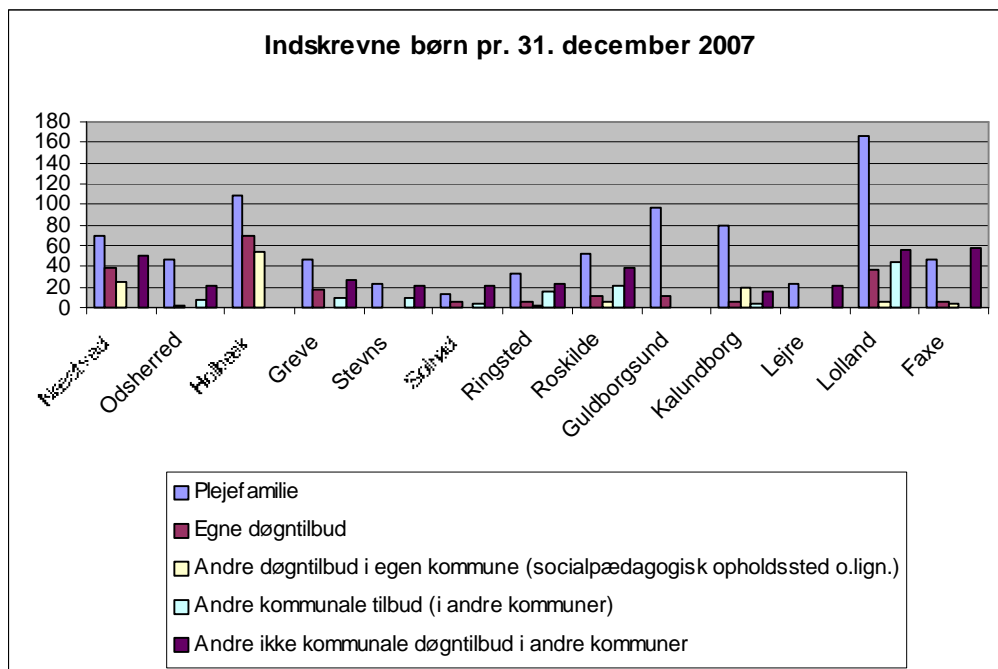
De fleste kommuner anfører, at det er vigtigt at have fokus på kvalitet og faglighed på de valgte anbringelsessteder, ligesom det er vigtigt med opfølgning og efterværn.

Kommunerne finder endvidere, at det er vigtigt at sikre en tilstrækkelig bredde i udbuddet, så anbringelsen kan iværksættes hurtigt, ligesom der bør være tilstrækkelig med anbringelsespladser for at imødegå at større efterspørgsel end udbud medfører høje priser.

Indskrevne børn pr. 31. december 2007

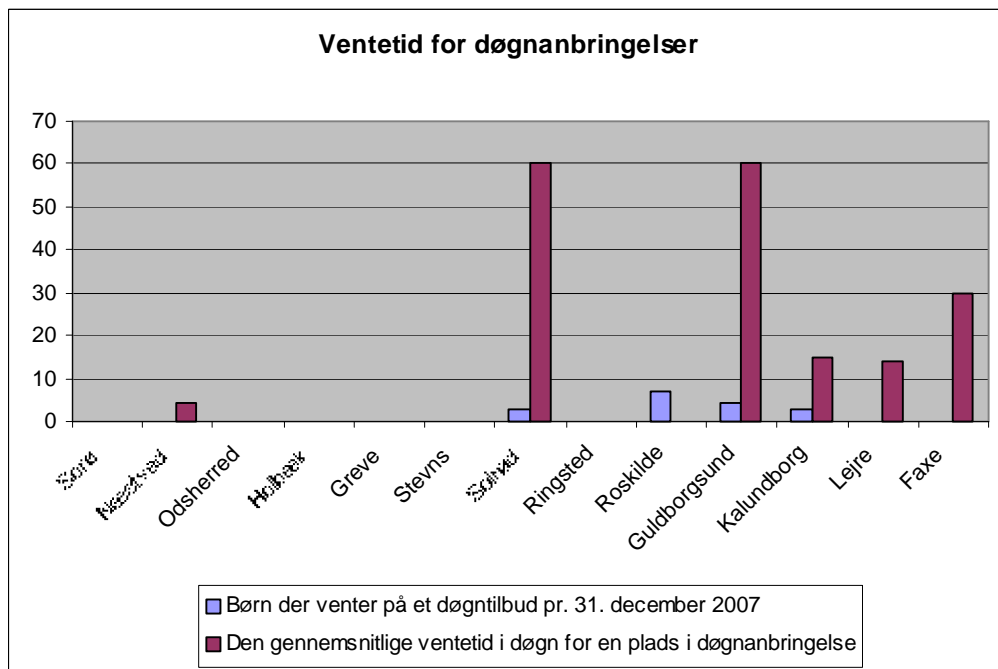
Følgende figur viser hvor mange børn, der pr. 31. december 2007 var indskrevet i døgntilbud, andre tilbud og hos plejefamilier i 12 af regionens kommuner:

Figur 18

Følgende figur viser kommunernes oplysninger om ventetid for døgnanbringelser:

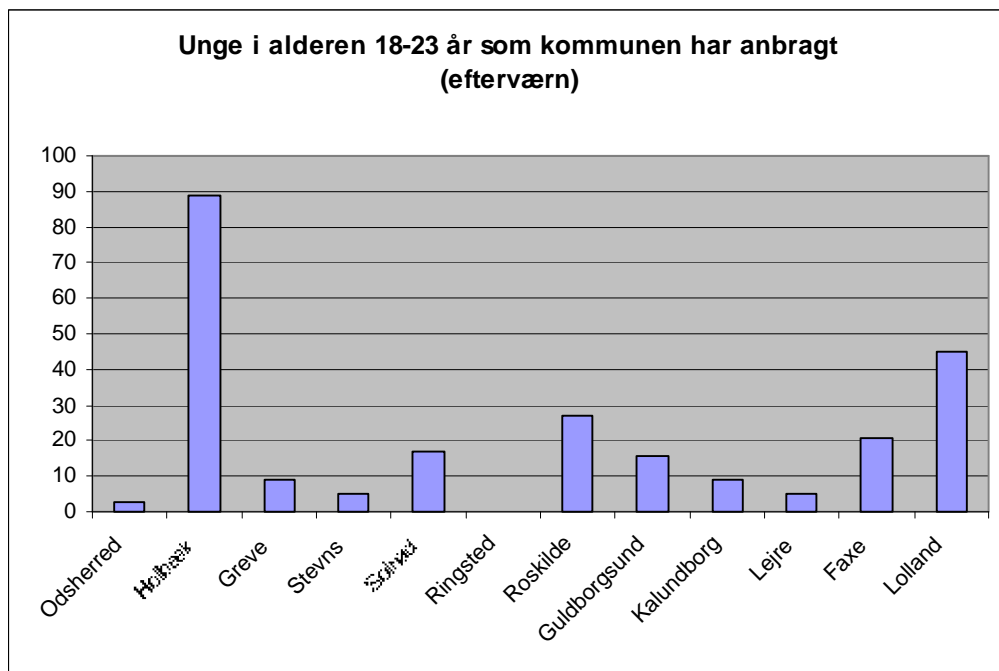
Ventetid for døgnanbringelse

Figur 19 (Roskilde har ikke oplyst den gennemsnitlige ventetid)

Efterværn

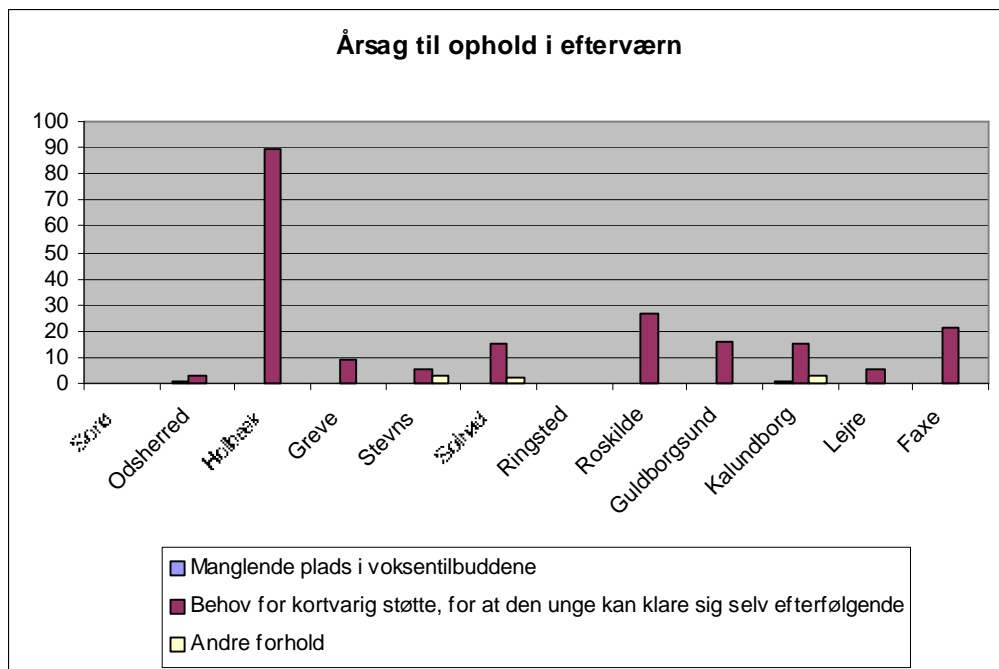
Følgende figur viser kommunernes oplysninger om antal unge i alderen 18-23 år som kommunen har anbragt:

Figur 20

Følgende figur viser kommunerne oplysninger om årsagen til opholdene i efterværn:

Årsag til ophold i efterværn

Figur 21

4.2.4 Sikrede og særligt sikrede institutioner

Sikrede institutioner

Efter servicelovens § 67, stk. 3 skal kommunalbestyrelsen sørge for, at der er det nødvendige antal pladser på sikrede døgninstitutioner.

CIAS

I følge kommunernes indberetning til CIAS har der i Region Sjælland i 2007 været en tilgang på 10 tilfælde af anbringelser i sikrede døgninstitutioner. Ved udgangen af 2007 udgjorde bestanden 2 tilfælde. Andelen af tilgangen i regionen i forhold til hele landet udgør 13%. Tilsvarende udgør andelen af bestanden 3%.

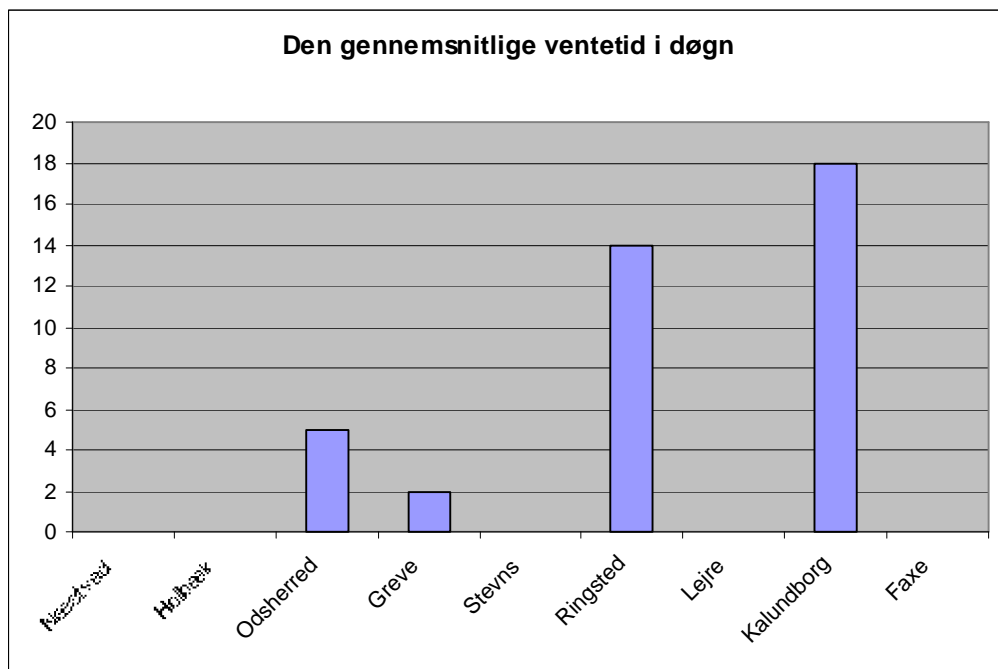
Driftsherre

14 af regionens kommuner har besvaret spørgsmålet om hvorvidt kommunen er driftsherre for sikrede eller særligt sikrede institutioner. Alle har svaret benægtende.

Regionsrådet har oplyst, at man er driftsherre for de sikrede institutioner Bakkegården og Stevnsfortet.

Følgende figur viser den gennemsnitlige ventetid i døgn for anbringelse i sikrede og særligt sikrede institutioner i 9 af regionens kommuner:

Ventetid for anbringelse

Figur 22

Foranstaltninger efter udskrivning

Kommunerne har i deres redegørelser oplyst om hvilke foranstaltninger som kommunen har iværksat for børn og unge efter udskrivning fra sikrede eller særligt sikrede institutioner.

4 ud af 13 har svaret, at der ikke har været udskrivning fra sådanne institutioner i 2007.

De øvrige 9 kommuner har anført følgende foranstaltninger:

- Opholdsted med personlig støtte

- Døgnanbringelser med behandlingstilbud
- Døgninstitution/opholdssted med tilknytning af pædagogisk projektmedarbejder og kontaktperson
- Foranstaltninger efter servicelovens bestemmelser afhængig af personens forhold
- Tilbagevenden til tidligere anbringelsessted
- Ungdomsprojekt, uddannelse og ophold på eget værelse

4.2.5 Behandlingstilbud til unge stofmisbrugere

Stofmisbrugere

Efter servicelovens § 101 skal kommunalbestyrelsen tilbyde behandling af stofmisbrugere.

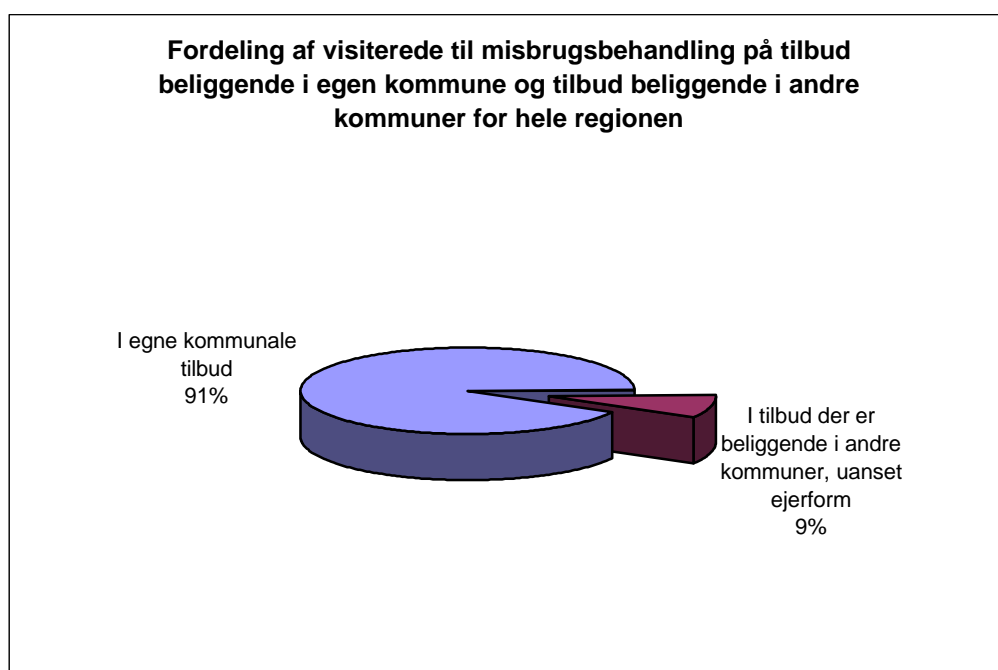
CIAS

I følge kommunernes indberetning til CIAS har der i regionen været en tilgang i behandlingstilbud til stofmisbrugere på 102 tilfælde. Ved udgangen af 2007 udgjorde bestanden 32 tilfælde.

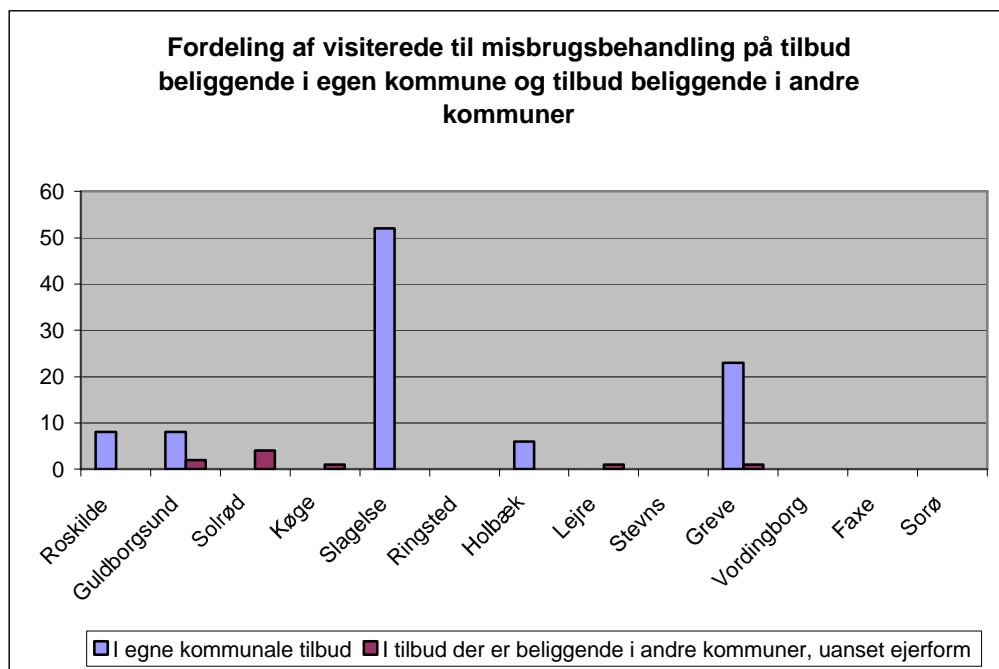
Andelen af tilgangen i regionen i forhold til hele landet udgør 17%. Tilsvarende udgør andelen af bestanden 29%.

Tilbud beliggende i egen eller andre kommuner

Følgende figurer viser fordelingen af visiterede til misbrugsbehandling på tilbud beliggende i egen kommune og tilbud beliggende i andre kommuner henholdsvis på regionsplan og på kommuneplan:

Figur 23

Figur 24

5. Udviklingen inden for voksenområdet

På voksenområdet skal udviklingsrådet overvåge en række tilbud til personer mellem 18 og 65 år, der tidligere blev varetaget af amtskommunerne.

Misbrugsbehandling og genoptræning

De berørte områder er bl.a. behandlingstilbuddene på misbrugsområdet og forskellige former for genoptræning. Disse områder er ændret en del med kommunalreformen, og der kan være afgrænsningsproblematikker mellem det sociale område og sundhedsområdet.

Forsorgshjem

Udviklingsrådet skal endvidere overvåge, om der som følge af kommunalreformen er sket ændringer i forhold til de bo- og dagtilbud, som personer med nedsat funktionsevne får tilbudt. På dette område har Velfærdsministeriet som særligt tema udmeldt området "Forsorgshjem og udslusning fra forsorgshjemmene" som et af to særlige temaer, som udviklingsrådene skal have et særligt fokus på i redegørelsen for 2007. Dette område vil derfor blive behandlet i et særskilt afsnit.

Hjælpemidler

På hjælpemiddelområdet – biler og boligindretning – skal udviklingsrådet overvåge, om de ændringer, der er sket som følge af kommunalreformen, har fået betydning for brugerne af hjælpemidlerne.

Tilskudsordninger, ledsageordninger mv.

Desuden skal udviklingsrådet også overvåge anvendelsen af de tilskudsordninger, som kan benyttes af personer med nedsat funktionsevne til personlig og praktisk hjælp samt de ledsageordninger/kontaktpersoner, som målgruppen har mulighed for at benytte. Endelig skal muligheden for at få støtte til pasning af nærtstående følges.

5.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Konklusion og rådets an- befalinger

Udviklingsrådet må konstatere, at kvaliteten af det datamateriale, der udgør grundlaget for beskrivelsen af udviklingen på området gør, at der kun i begrænset omfang kan udledes konklusioner på områdets udvikling. Datamaterialet er utilstrækkeligt og i flere tilfælde modstridende.

Det er udviklingsrådets overordnede vurdering, at tilbudsmønstret stort set er upåvirket af kommunalreformen, dog registreres på nogle områder en svag stigning.

Det er udviklingsrådets opfattelse, at kommunernes oplyste ventetider på botilbud er påfaldende høje.

De oplyste ventetider kan imidlertid dække over ventelister med personer, der endnu ikke har behovet og personer der af andre årsager ikke ønsker at benytte sig af de fremsatte tilbud. Henset hertil og til det forhold at der også tidligere var ventetider på disse områder finder udviklingsrådet ikke grundlag for at fastslå, at der er sket en ændring i tilbudsmønstret som følge af kommunalreformen.

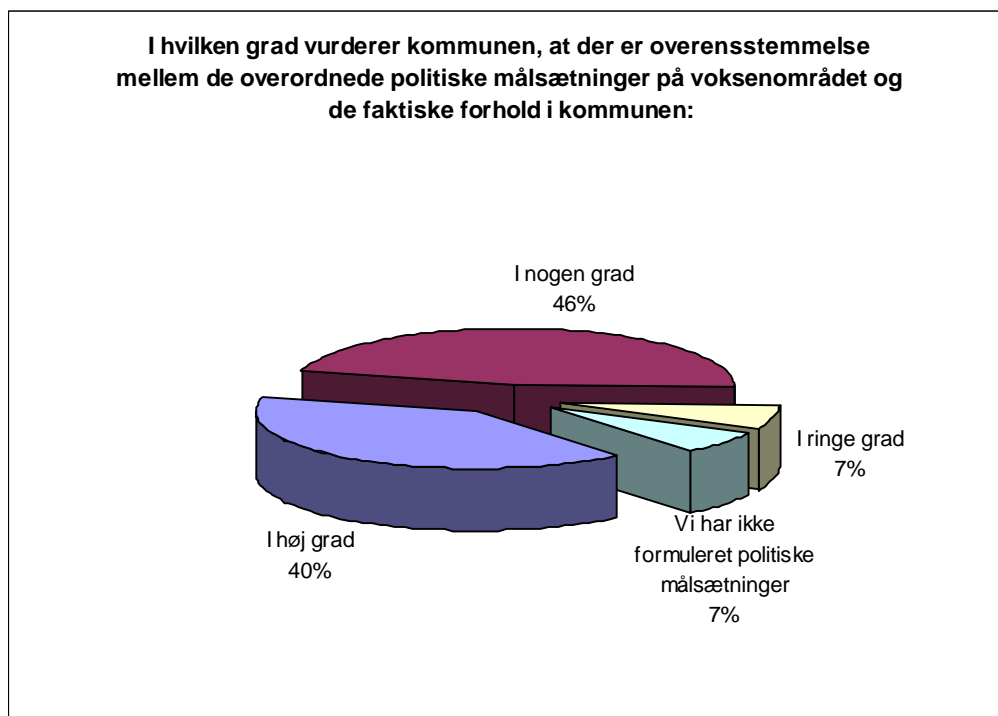
Kommunerne har oplyst, at der ikke er sket ændringer i udviklingen på området vedrørende ledsageordning.

Udviklingsrådet vil imidlertid følge udviklingen nøje på dette område i tiden fremover og anbefaler, at kommunerne udøver en informationsindsats i forhold til tilbuddet om ledsageordning.

5.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

De overordnede politiske målsætninger

Kommunerne har i redegørelserne angivet vurderingen af i hvilket omfang der er overensstemmelse mellem de overordnede politiske målsætninger på området og de faktiske forhold.

Figur 25

Kommunerne har supplerende bemærket, at der arbejdes med kortlægning af behovet og udarbejdelse af politiske målsætninger på de områder hvor dette endnu ikke er sket.

Udfordringer afledt af kommunalreformen

10 ud af 15 kommuner har oplyst, at det er deres opfattelse, at der i forbindelse med kommunalreformen er lokale forhold, som udgør særlige udfordringer for kommunen.

Flere kommuner har overvejet eller iværksat tiltag med henblik på at styrke samarbejdet med andre kommuner i forbindelse med kommunernes brug af tilbud i andre kommuner.

5.2.1 Botilbud

Botilbud

Efter servicelovens bestemmelser i §§ 107-110 skal kommunalbestyrelsen tilbyde midlertidige ophold i boformer til voldsramte kvinder og personer med særlige sociale problemer. Endvidere skal kommunalbestyrelsen tilbyde ophold i boformer, der er egnet til længerevarende ophold, til personer med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller pleje, omsorg eller behandling. Endelig kan kommunalbestyrelsen tilbyde mid-

lertidige ophold i boformer til personer, som på grund af nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det.

Efter servicelovens § 192 driver kommunalbestyrelsen og regionsrådet de bestående plejehjem og beskyttede boliger.

Efter almenboliglovens § 105 drager kommunalbestyrelsen omsorg for, at der i nødvendigt omfang tilvejebringes almene ældreboliger, der kan udlejes til personer med handicap, som har særligt behov for sådanne boliger.

CIAS

Af kommunernes indberetning til CIAS fremgår, at tilgangen i Region Sjælland af midlertidige botilbud til sindslidende og personer med særlige sociale problemer udgør henholdsvis 18 og 20% af tilgangen i hele landet. Tilgangen af de øvrige botilbud udgør mellem 3 og 8% af tilgangen i hele landet.

Bestanden af midlertidige botilbud i regionen til voldsramte kvinder og længerevarende botilbud til sindslidende udgør henholdsvis 5 og 8% af bestanden for hele landet. Bestanden af de øvrige botilbud udgør mellem 11 og 19% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af almene ældreboliger i regionen udgør 13% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 5% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af plejehjem og beskyttede boliger udgør 16% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 11% af bestanden for hele landet.

Kommuner- nes oplysninger om udviklingen

9 ud af 14 kommuner oplyser, at behovet stort set er uændret gennem 2007. 5 kommuner oplyser, at der har været en mindre stigning i behov og tilbud. En kommune forventer et mindre behov i 2008 og 2009.

Regionsrådet har oplyst, at man ikke har oprettet eller planlagt at oprette nye botilbud i 2007.

Kommunerne har i redegørelserne beskrevet anvendelsen af botilbud efter almenboligloven i forhold til botilbud efter serviceloven.

Almene ældreboliger i forhold til botilbud efter serviceloven

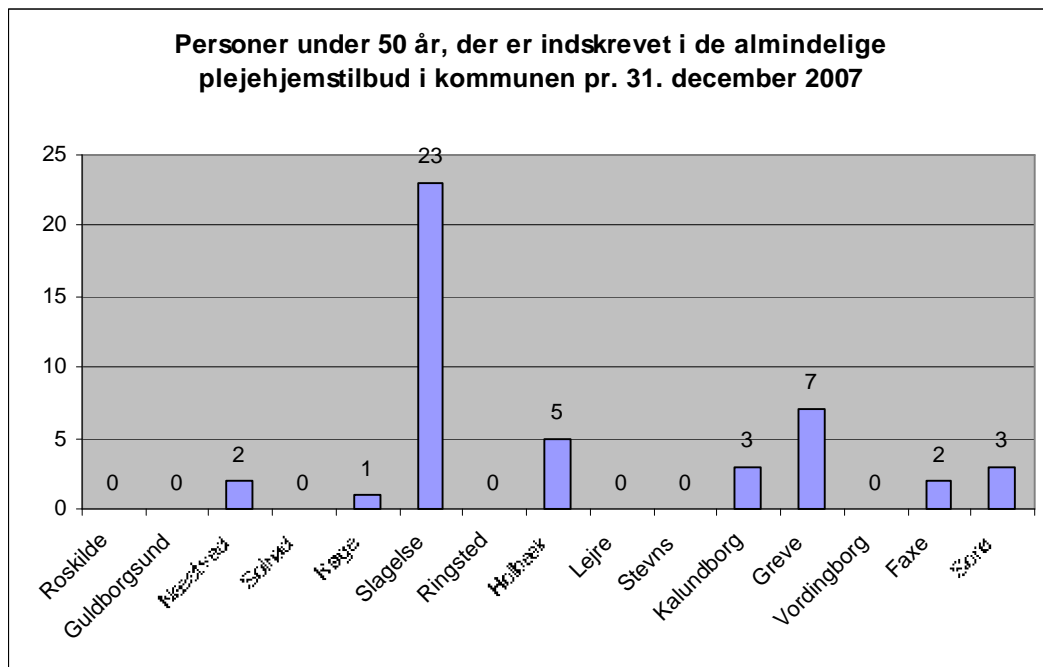
Generelt oplyser kommunerne, at der sker en stigning i antallet af botilbud efter almenboligloven frem for serviceloven. I takt med at de boliger, der tilbydes efter serviceloven bliver utidssvarende erstattes boligerne med nye boliger opført efter almenboligloven.

En kommune har ingen botilbud efter almenboligloven og en kommune anvender udelukkende almene ældreboliger som ældre- og plejeboliger.

Personer under 50 år i de almindelige plejehjemstilbud

Af kommunernes redegørelse fremgår, at der i de 15 af regionens kommuner pr. 31. december 2007 var i alt 46 personer indskrevet i de almindelige plejehjemstilbud i kommunerne.

Følgende figur viser fordelingen mellem de 15 kommuner:

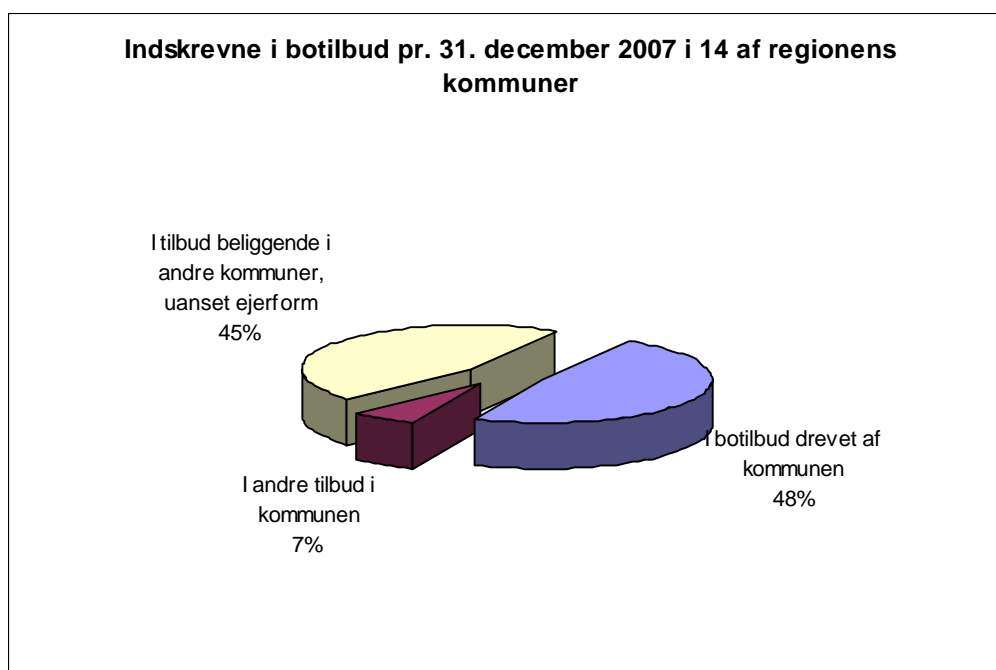
Figur 26

Indskrevne i botilbud

14 kommuner har i redegørelserne oplyst, at der pr. 31. december 2007 i alt er indskrevet 2.928 personer i botilbud.

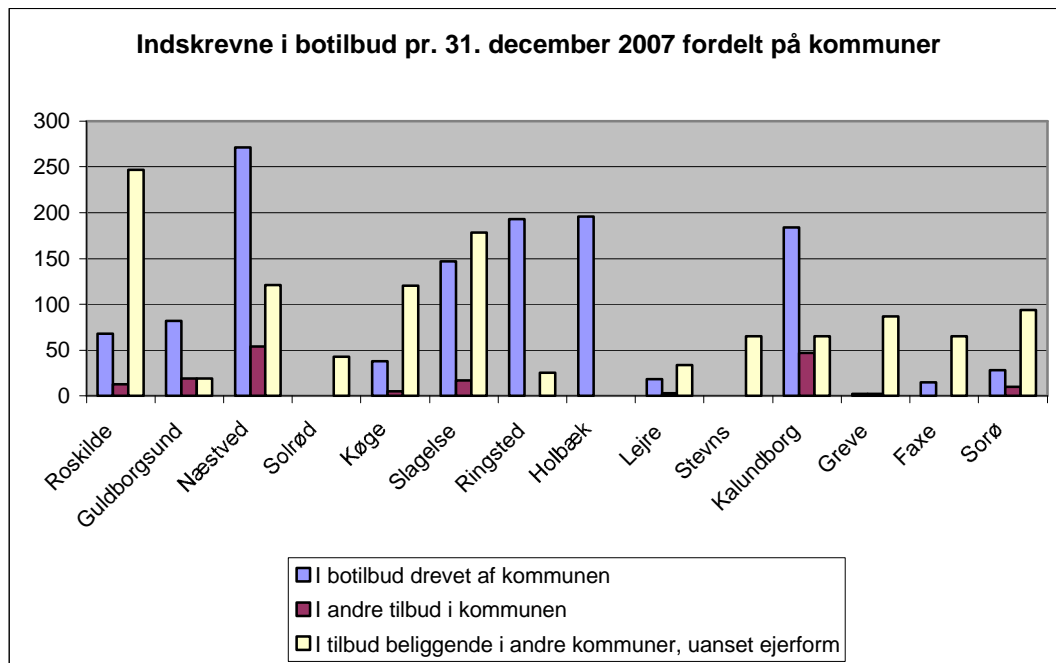
Følgende figurer viser fordelingen på botilbud drevet af kommunerne, andre tilbud i kommunen og tilbud beliggende i andre kommuner uanset ejerform:

Den samlede fordeling

Figur 27

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne

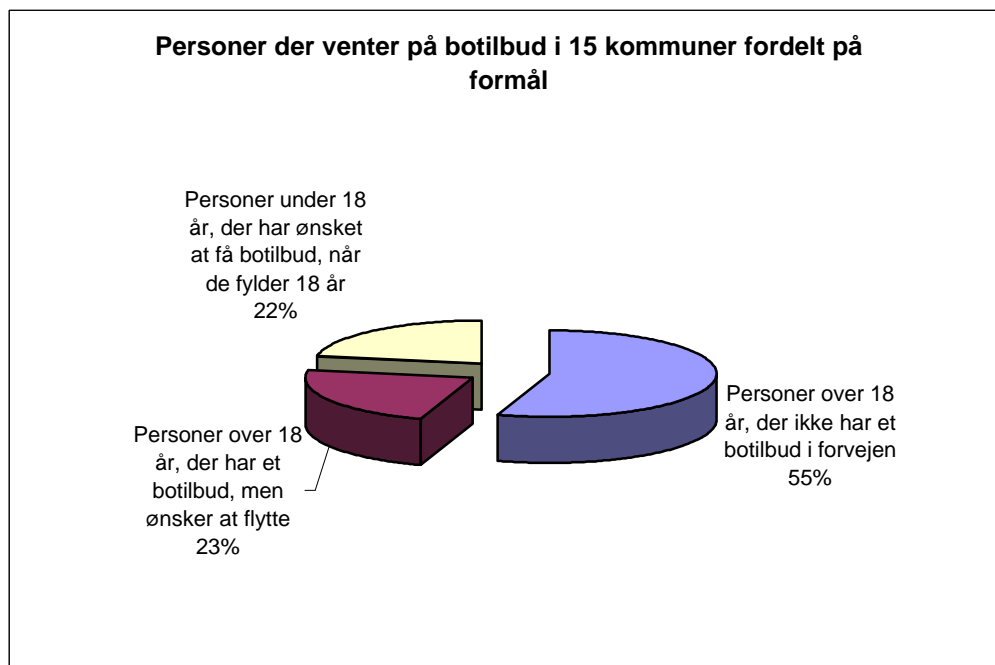
Figur 28

Personer, der venter på et botilbud

Af kommunernes redegørelser fremgår, at der i de 15 kommuner pr. 31. december 2007 var 171 personer, der ventede på et botilbud.

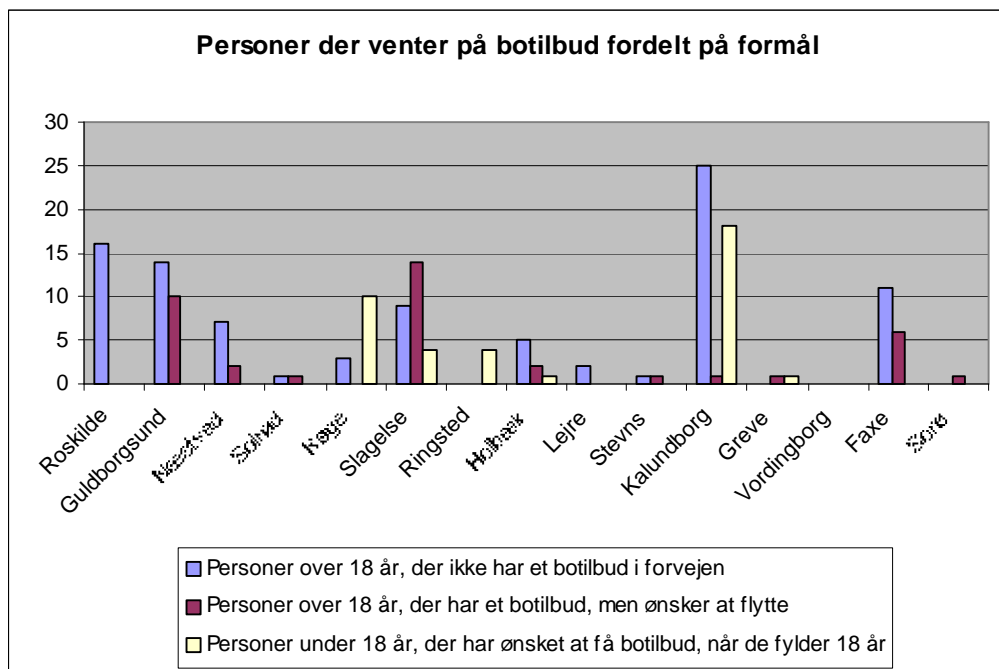
Følgende figurer viser fordelingen af de ventende personer, der ikke i forvejen har et tilbud, personer, der har et tilbud, men ønsker at flytte og personer under 18 år, der har ønsket at få et botilbud, når de fylder 18 år:

Den samlede fordeling

Figur 29

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne

Figur 30

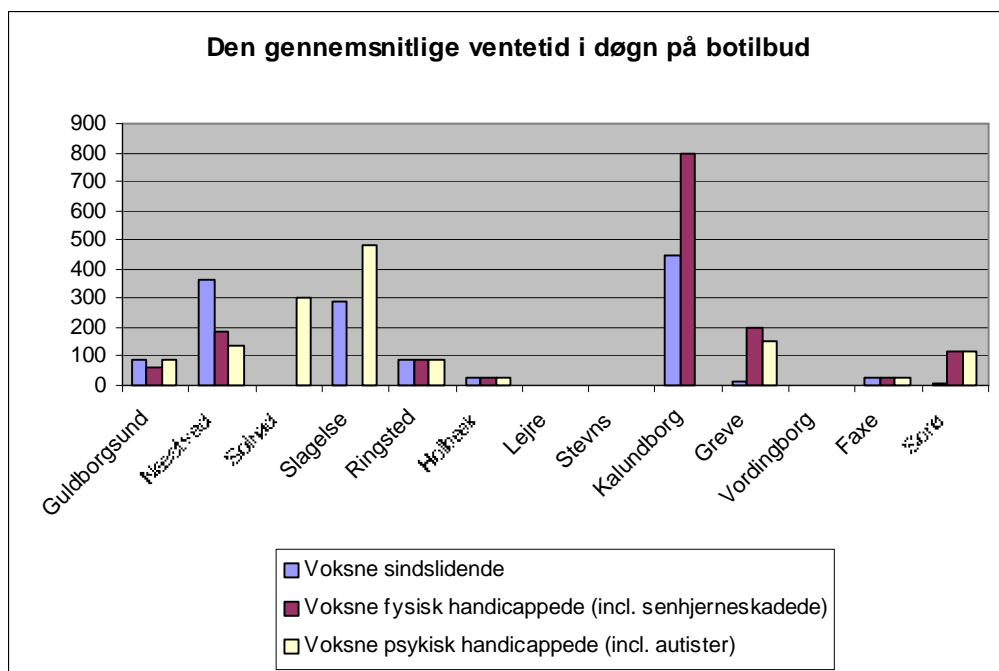
Ventetid på botilbud

I redegørelserne har 13 kommuner anført oplysninger om den gennemsnitlige ventetid på botilbud henholdsvis for voksne sindslidende, voksne fysisk handicappede incl. senhjerneskedede og voksne psykisk handicappede incl. autister.

Den oplyste ventetid udgør gennemsnitligt for de 13 kommuner 114 døgn for voksne sindslidende, 138 døgn for voksne fysisk handicappede incl. senhjerneskedede og 110 døgn for voksne psykisk handicappede incl. autister.

Følgende figur viser de oplyste ventetider for de 13 kommuner:

Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne

Figur 31

De oplyste ventetider kan dække over ventetiden frem til første tilbud eller ventetid frem til det tilbud som modtageren accepterer, hvilket kan forklare de store forskelle mellem ventetiderne i kommunerne.

Kalundborg Kommune har supplerende oplyst, at den oplyste ventetid dækker over tiden frem til det endelige tilbud accepteres.

Overtagelse af drift mellem kommuner og regionsråd

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvorvidt kommunen planlægger at overtage tilbud på området fra regionsrådet i 2008. Der er ingen af de 15 kommuner der planlægger at overtage tilbud fra regionsrådet i 2008.

Tilsvarende er der ingen af de 15 kommuner der har bedt regionsrådet om at overtage driften af tilbud på området, der i 2007 blev drevet af kommunen.

Oprettelse af nye botilbud

5 ud af 15 kommuner har svaret ja til spørgsmålet om kommunen har oprettet eller planlagt at oprette nye tilbud i 2007 eller 2008. Herunder er det oplyst, at et projekt oprettes gennem rammeaftalen.

5.2.2 Behandlingstilbud og misbrugsområdet

Behandlings-tilbud og misbrugsområdet

Efter servicelovens §§ 85 og 86 skal kommunalbestyrelsen tilbyde socialpædagogisk bistand og hjælp til vedligeholdelse af fysiske og psykiske færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af nedsat fysisk og psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Efter servicelovens § 101 skal kommunalbestyrelsen tilbyde behandling af stofmisbrugere.

Efter servicelovens § 102 kan kommunalbestyrelsen give tilbud af behandlingsmæssig karakter til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer.

CIAS

Af kommunernes indberetning til CIAS fremgår, at der i Region Sjælland i 2007 er sket en tilgang på 745 tilbud om socialpædagogisk bistand, hvilket svarer til 20% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 2.419 ved udgangen af 2007 hvilket svarer til 20% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af tilbud om hjælp til vedligeholdelse af fysiske og psykiske færdigheder udgør 892, hvilket svarer til 20% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 1.373, hvilket svarer til 40% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af tilbud om genoptræning udgør 617, hvilket svarer til 9% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 504, hvilket svarer til 17% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af behandlingstilbud til stofmisbrugere udgør 565, hvilket svarer til 11% af andelen af tilgang for hele landet. Bestanden udgør 1.055, hvilket svarer til 13% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af tilbud af behandlingsmæssig karakter i regionen udgør 20 tilfælde, hvilket svarer til 11% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 24, hvilket svarer til 9% af bestanden for hele landet.

Kommuner- nes oplysning er om udvik- lingen

Kommunerne oplyser, at der enten er uændret forløb eller en svag stigning på områderne. En enkelt kommune oplyser dog, at der har været en relativ stor stigning i antallet af borgere, der modtager genoptræning.

Regionsrå- dets oplys- ninger

Regionsrådet har oplyst, at man ikke har iværksat initiativer på området i 2007, ligesom man ikke planlægger initiativer i 2008.

Regionsrådet oplyser endvidere, at der ikke er eller planlægges samarbejde med øvrige regionsråd eller kommuner på området.

Regionsrådet vurderer, at man forsyner området i overensstemmelse med efterspørgslen. Der er ikke taget initiativ til at løse nye opgaver, hvilket heller ikke er blevet efterspurgt.

Fokusområ- der

Kommunerne har i redegørelserne angivet områder inden for behandlingstilbud som kommunen finder særlig grund til at have fokus på. Kommunerne nævner bl.a.:

- Pårørendebehandling
- Alkohol- og stofmisbrugsområdet, herunder gravide og ressourcestærke personer
- Hjemmevejledning i stedet for mere indgribende tilbud

Initiativer på misbrugsom- rådet i 2007

6 kommuner har iværksat initiativer på misbrugsområdet i 2007.

Initiativerne er bl.a. intensiveret for/efterbehandling i forbindelse med døgntilbud, sundhedsfagligt tilbud og omsorgstilbud til de hårdest belastede misbrugere, etablering af en misbrugsorganisation, motivationstilbud, tværgående samarbejdsfora på området og tværkommunalt samarbejde omkring alkoholbehandling og forebyggelse.

Initiativer på misbrugsom- rådet i 2008

10 kommuner planlægger initiativer på misbrugsområdet i 2008.

Initiativerne er bl.a. intensiveret ungebehandling, motivationstilbud, drift af stoffri cafe/værested kombineret med aktiveringsprojekt, sundhedsfremmende tilbud til de mest socialt udsatte, udsusning efter døgnbehandling og et projekt til de misbrugere, der er socialt udstødte.

Tværkonne- nale samar- bejder

11 ud af 12 kommuner oplyser, at man har eller planlægger tværkommunale samarbejder på misbrugsområdet.

5.2.3 Personlige hjælpeordninger

Personlig hjælpeord- ninger

Efter servicelovens § 95 kan kommunalbestyrelsen udbetale tilskud til personlig og praktisk hjælp fra en person som modtager selv antager.

Efter servicelovens § 96 skal kommunalbestyrelsen yde tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Efter servicelovens § 118 kan en nærtstående person ansættes til at passe en person med handicap eller alvorlig sygdom.

CIAS

Af kommunernes indberetning til CIAS fremgår, at der i Region Sjælland i 2007 er sket en tilgang på 53 tilfælde af tilskud til personlig og praktisk hjælp fra en person som modtager selv antager, hvilket svarer til 26% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør ved udgangen af 2007 130 tilfælde, hvilket svarer til 26% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af tilskud til dækning af udgifter ved ansættelse af hjælpere til pleje, overvågning og ledsagelse til personer med betydelig og varig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne udgør 19 tilfælde, hvilket svarer til 9% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 122, hvilket svarer til 14% af bestanden for hele landet.

Tilgangen i tilfælde hvor en nærtstående person ansættes til at passe en person med handicap eller alvorlig sygdom 35, hvilket svarer til 12% af tilgangen i hele landet. Bestanden udgør 15, hvilket svarer til 13% af bestanden for hele landet.

Kommunernes oplysninger om udviklingen

Kommuner oplyser i redegørelserne, at udviklingen stort set er uændret gennem 2007. En enkelt kommune oplyser dog, at der har været en svag stigende tendens med hensyn til pasning af nærtstående.

5.2.4 Ledsageordning og kontaktperson

Ledsageordning og kontaktperson

Efter servicelovens § 97 skal kommunalbestyrelsen tilbyde 15 timers ledsagelse om måneden til personer under 67 år, der ikke kan færdes alene på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

Efter servicelovens § 98 skal kommunalbestyrelsen i fornødent omfang tilbyde hjælp i form af en særlig kontaktperson til personer, som er døvblinde.

Efter servicelovens § 99 sørger kommunen for tilbud om en støtte- og kontaktperson til personer med sindslidelser, til personer med stof- eller alkoholmisbrug og til personer med særlige sociale problemer, som ikke har eller kan opholde sig i egen bolig.

CIAS

Af kommunernes indberetning til CIAS fremgår, at der i Region Sjælland i 2007 er sket en tilgang på 135 tilfælde af ledsageordning til voksne, hvilket svarer til 14% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør ved udgangen af 2007 454 tilfælde, hvilket svarer til 10% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af kontaktpersoner for døvblinde udgør 14, hvilket svarer til 23% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 34, hvilket svarer til 22% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af støttekontaktpersoner udgør 322, hvilket svarer til 25% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 623, hvilket svarer til 19% af bestanden for hele landet.

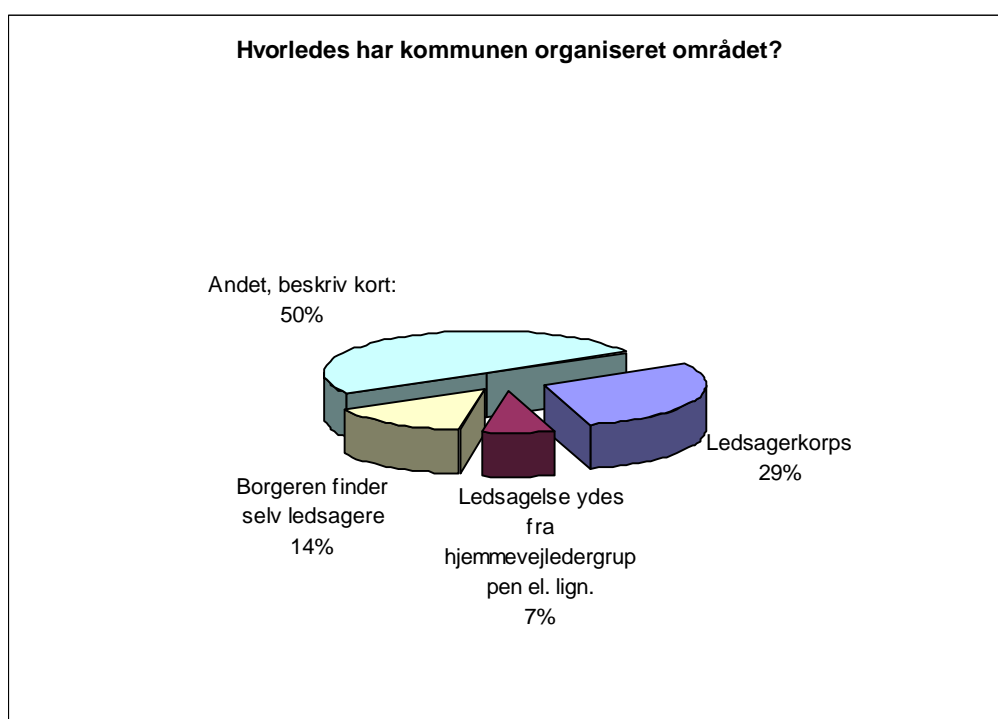
Kommuner- nes oplysninger om udviklingen

Det fremgår af kommunernes redegørelser, at af de kommuner der kommenterer udviklingen oplyser hovedparten, at der ikke er sket ændringer i udviklingen. En kommune oplyser, at udviklingen er svagt stigende og en kommune oplyser, at der har været en stigende tilgang vedrørende støttekontaktpersoner, som følge af større synliggørelse af tilbuddet i forbindelse med kommunalreformen.

Organisering af området

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvorledes kommunen har organiseret området omkring ledsageordningen.

Følgende figur viser hvordan 14 kommuner har organiseret området:

Figur 32

Andet dækker over, at kommunen som udgangspunkt foretager ansættelsen eller der sker en kombination af 2 eller alle 3 former.

Antal timer, der bevilges

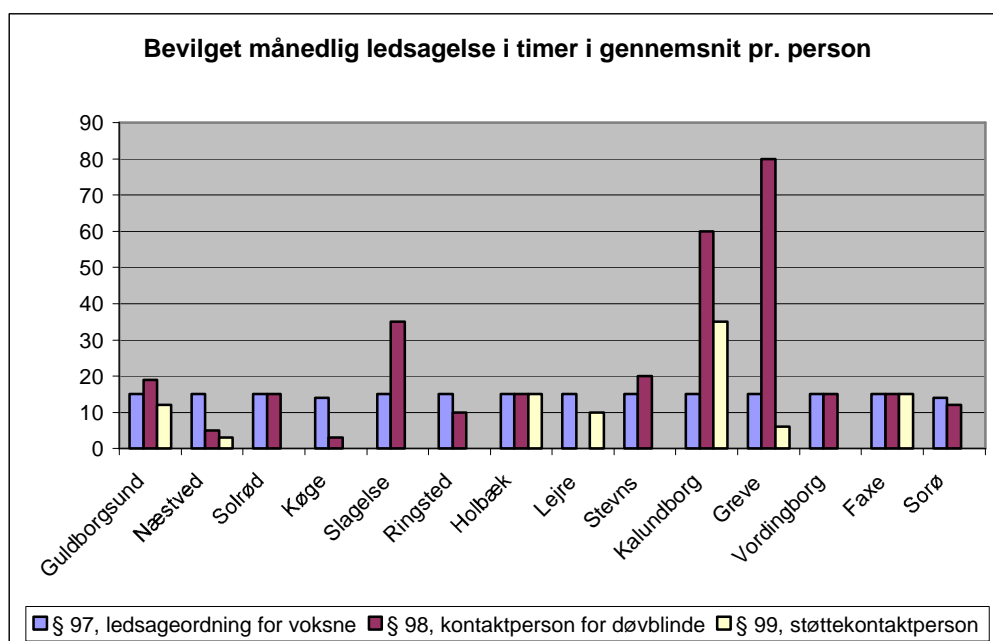
14 kommuner har i redegørelserne oplyst hvor mange timers månedlig ledsagelse, der var bevilget i gennemsnit pr. person ved udgangen af 2007.

De oplyste bevilgede timer udgør gennemsnitligt for de 14 kommuner 15 timer for ledsageordning for voksne, 22 timer for kontaktperson for døvblinde og 7 timer for støttekontaktperson.

Følgende figur viser de oplyste antal timer fordelt på kommunerne:

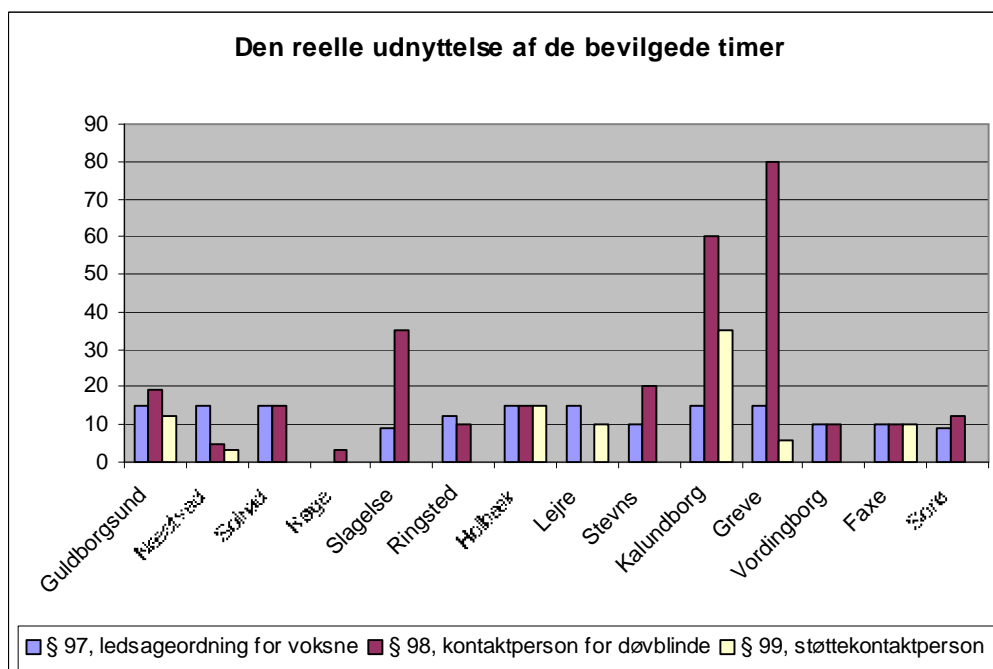
Fordelingen vist enkeltvis på kommunerne

Figur 33

De 14 kommuner har i redegørelserne oplyst hvorledes bevillingerne blev udnyttet.

Den reelle udnyttelse af bevillingerne

Figur 34

14 kommuner har besvaret spørgsmålet om kommunerne oplever problemer med ledsageordningen. 5 af de 14 kommuner svarende til 33% oplever problemer. 4 af kommunerne oplyser, at der er rekrutteringsproblemer. Den femte kommune oply-

ser, at der har været problemer med organiseringen i forbindelse med kommunesammenlægningen.

5.2.5 Dagtilbud

Dagtilbud

Efter servicelovens § 103 skal kommunalbestyrelsen tilbyde beskyttet beskæftigelse til personer under 65 år, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer ikke kan opnå eller fastholde beskæftigelse på normale vilkår på arbejdsmarkedet.

Efter servicelovens § 104 skal kommunalbestyrelsen tilbyde aktivitets- og samværstilbud til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer til opretholdelse eller forbedring af personlige færdigheder eller af livsvilkårene.

CIAS

Af kommunernes indberetning til CIAS fremgår, at der i Region Sjælland i 2007 er sket en tilgang på 160 tilfælde af beskyttet beskæftigelse, hvilket svarer til 11% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør ved udgangen af 2007 1.312 tilfælde, hvilket svarer 18% af bestanden for hele landet.

Tilgangen af aktivitets- og samværstilbud udgør 23, hvilket svarer til 10% af tilgangen for hele landet. Bestanden udgør 1.376, hvilket svarer til 12% af bestanden for hele landet.

Kommunernes oplysninger om udviklingen

Det fremgår af kommunernes redegørelser, at af de kommuner der kommenterer udviklingen oplyser hovedparten, at der ikke er sket ændringer i udviklingen. 2 kommuner oplyser, at der er sket en stigning i udviklingen og 2 kommuner har noteret en svag tilbagegang.

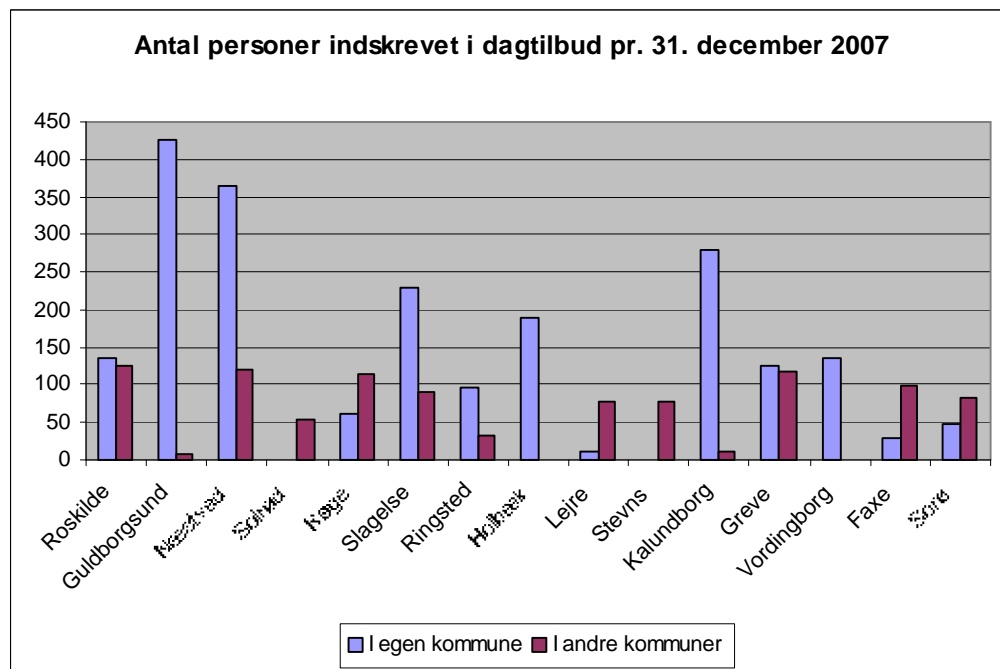
Regionsrådets oplysninger

Regionsrådet oplyser, at man vurderer, at forsyningen er i overensstemmelse med efterspørgslen på området. Der er ikke taget initiativer til at løse nye opgaver, hvilket heller ikke er blevet efterspurgt.

Kommunerne har i redegørelserne oplyst hvor mange personer, der er indskrevet i dagtilbud pr. 31. december 2007.

Indskrevne i dagtilbud

Følgende figur viser de indskrevne i dagtilbud fordelt på kommuner og egne tilbud og tilbud i andre kommuner:

Figur 35

Regionsrådet oplyser, at der er 177 indskrevne i det regionsdrevne dagtilbud pr. 31. december 2007 på handicapområdet. Der er ingen indskrevne på psykiatriområdet.

Ventetider

Ifølge de 15 kommuners oplysninger var der alene i 2 kommuner personer, der ventede på et dagtilbud ved udgangen af 2007. I den ene kommune ventede 3 personer på et tilbud om beskyttet beskæftigelse og 4 personer ventede på et aktivitetstilbud. I den anden kommune ventede 1 person på et aktivitetstilbud.

Der er ikke ventetider i det regionsdrevne tilbud.

14 ud af 15 kommuner driver samværstilbud, værested o. lign. Herudover benytter 7 kommuner sig af tilsvarende tilbud drevet af andre.

Overtagelse af drift mellem kommuner og regionsråd

Kommunerne har i redegørelserne oplyst om hvorvidt kommunen planlægger at overtage tilbud på området fra regionsrådet i 2008. Der er ingen af de 15 kommuner der planlægger at overtage tilbud fra regionsrådet i 2008.

Tilsvarende er der ingen af de 15 kommuner der har bedt regionsrådet om at overtage driften af tilbud på området, der i 2007 blev drevet af kommunen.

5.2.6 Boligindretning og biler

Boligindretning og biler

Efter servicelovens §§ 114 og 116 skal kommunalbestyrelsen yde støtte til køb af bil og indretning af bolig til personer med varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne.

CIAS

Af kommunernes indberetning til CIAS fremgår, at der i Region Sjælland i 2007 er sket en tilgang på 522 bevillinger af støtte til køb af bil, hvilket svarer til 15% af tilgangen for hele landet.

Tilgangen på modtagere af hjælp til boligindretning er 1.210, hvilket svarer til 16% af tilgangen for hele landet.

Kommunernes oplysninger om udviklingen

Det fremgår af kommunernes redegørelser, at af de kommuner der kommenterer udviklingen oplyser hovedparten, at der ikke er sket ændringer i udviklingen. Enkelte kommuner oplyser, at der er en stigende tilgang af bevillinger af støtte til køb af bil.

Regionsrådets oplysninger

Regionsrådet oplyser, at man ikke har eller har planlagt samarbejder med de øvrige regionsråd eller kommunerne på området.

Regionsrådet oplyser, at man har et rådgivningstilbud på området, som er et tilbud til alle kommunens regioner.

6. Udviklingen indenfor specialundervisningsområdet

På specialundervisningsområdet følges udviklingen efter Folkeskoleloven, Lov om Specialundervisning og Lov om uddannelse til unge med særlige behov.

Specialundervisningsområdet omfatter nedenstående:

Almindelig specialundervisning

Almindelig specialundervisning:

Undervisningen gives efter folkeskoleloven og kan bestå enten af ekstra lærerkræfter eller som socialpædagogisk bistand. Det er den enkelte folkeskoleleder der bevilliger støtten, og beslutter om forløbet skal ske i særlige specialundervisningstimer eller ved ekstra lærer/pædagog i klassen. Der kan alene klages til kommunalbestyrelsen over tilbudet.

Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden

Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden:

Der er foregået en visitation centralt, og støtten udgør normalt mere end 12 lektioner ugentligt. Støtten kan ske som enkeltintegrerede forløb, som undervisning i specialklasser eller på specialskoler (der tidligere henhørte under amterne). For alle elever er der klageadgang til Klagenævnet for Vidtgående specialundervisning.

Undervisning ift. begrænsning af virkninger af funktionsnedsættelse

Undervisning af voksne med behov for specialundervisning.

Specialundervisning for voksne er tilbud, der er målrettet personer, der som følge af fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse har behov for særlig tilrettelagt undervisning og rådgivning. Undervisningen har til formål at afhjælpe eller begrænse virkningerne af funktionsnedsættelsen.

Tilbuddet gives ikke til personer, der er indlagt på sygehuse.

Tilbuddet skal kunne medvirke til at forbedre deltagerens mulighed for at benytte kompenserende strategier, metoder og hjælpemidler, der øger deltagerens mulighed for aktiv deltagelse i samfundslivet.

Eksempler på tilbud om specialundervisning

Eksempler på specialundervisning for voksne kan være specialundervisning, der tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af deltagerens funktionsnedsættelse gennem målrettet kompenserende undervisning, der er tilpasset den enkelte deltageres forudsætninger, færdigheder og behov.

Specialpædagogisk bistand

Ligeledes kan der ydes specialpædagogisk bistand, der er nødvendig i forhold til deltagerens udbytte af tilbuddet, herunder rådgivning og vejledning af deltageren.

Specialundervisning til voksne ordblinde er overgået til staten, der tilbyder denne i VUC regi.

Der kan klages til Klagenævnet for vidtgående specialundervisning.

Uddannelse af unge med særlige behov:

Efter 1. august 2007 blev opgaven fastlagt som ret for alle unge med særlige behov, til et 3-årigt uddannelsesprogram, der sammensættes individuelt.

Målgruppen

Målgruppen er udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, eksempelvis autister, unge med psykiske lidelser, unge med erhvervet hjerneskade og sentudviklede.

Tilbudet er alene for de unge, der ikke har mulighed for at gennemføre en anden ungdomsuddannelse med specialpædagogisk støtte. Uddannelsen fastlægges i en individuel uddannelsesplan, hvor tilbuddet beskrives. Det kan bestå af elementer fra daghøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler, erhvervsskoler, værksteder, praktikophold osv.

Formålet er, at den unge skal få en så selvstændig voksentilværelse som muligt.

Tilbuddet kan påklages til Klagenævnet for Vidtgående Specialundervisning.

6.1 Konklusion og rådets anbefalinger

Konklusion og rådets anbefalinger

Det er udviklingsrådets overordnede vurdering, at tilbudsmønstret stort set er upåvirket af kommunalreformen, dog ses på nogle områder en svag stigning i aktiviteten.

Med hensyn til voksenundervisningen er det udviklingsrådets opfattelse, at abonnementsordningen har medvirket til, at overgangen til kommunerne har været relativt problemfri.

6.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

De overordnede politiske målsætninger

Kommunerne har i redegørelserne angivet vurderingen af i hvilket omfang der er overensstemmelse mellem de overordnede politiske målsætninger på området og de faktiske forhold.

Figur 36

Kommunerne har supplerende bemærket, at der arbejdes med kortlægning af behovet og udarbejdelse af politiske målsætninger på de områder hvor dette endnu ikke er sket.

Udfordringer afledt af kommunalreformen

8 ud af 15 kommuner har oplyst, at det er deres opfattelse, at der i forbindelse med kommunalreformen er lokale forhold, der udgør særlige udfordringer for kommunen.

6.2.1 Specialpædagogisk bistand til førskolebørn

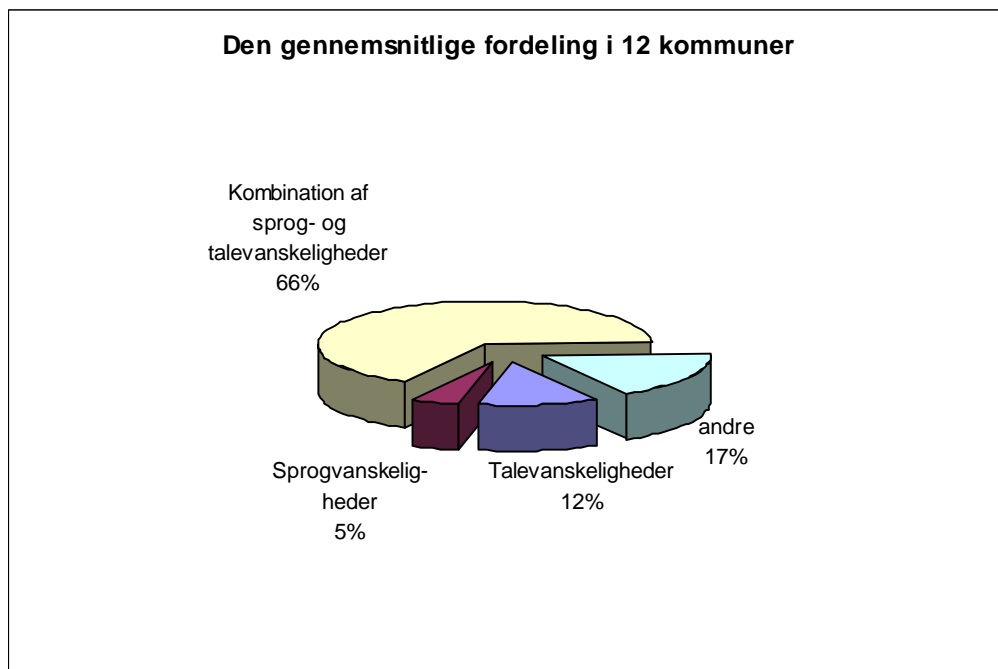
Specialpædagogisk bistand til førskolebørn

Efter folkeskolelovens § 20, stk. 2 påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialpædagogisk bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.

Kommunerne har i redegørelserne oplyst, antallet af førskolebørn der pr. 1. januar 2007 modtog tilbud efter denne bestemmelse fordelt på talevanskeligheder, sprogvanskeligheder, en kombination af begge og andre forhold.

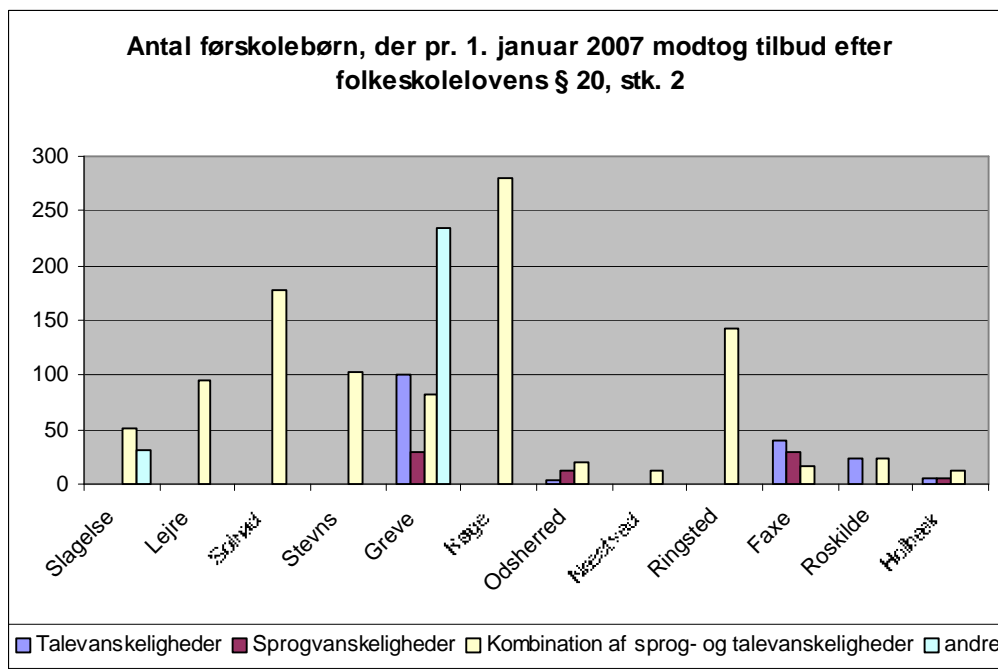
Følgende figur viser den gennemsnitlige fordeling i 12 kommuner mellem de 4 kategorier:

Den samlede gennemsnitlige fordeling

Figur 37

Fordelingen enkeltvis på kommuner

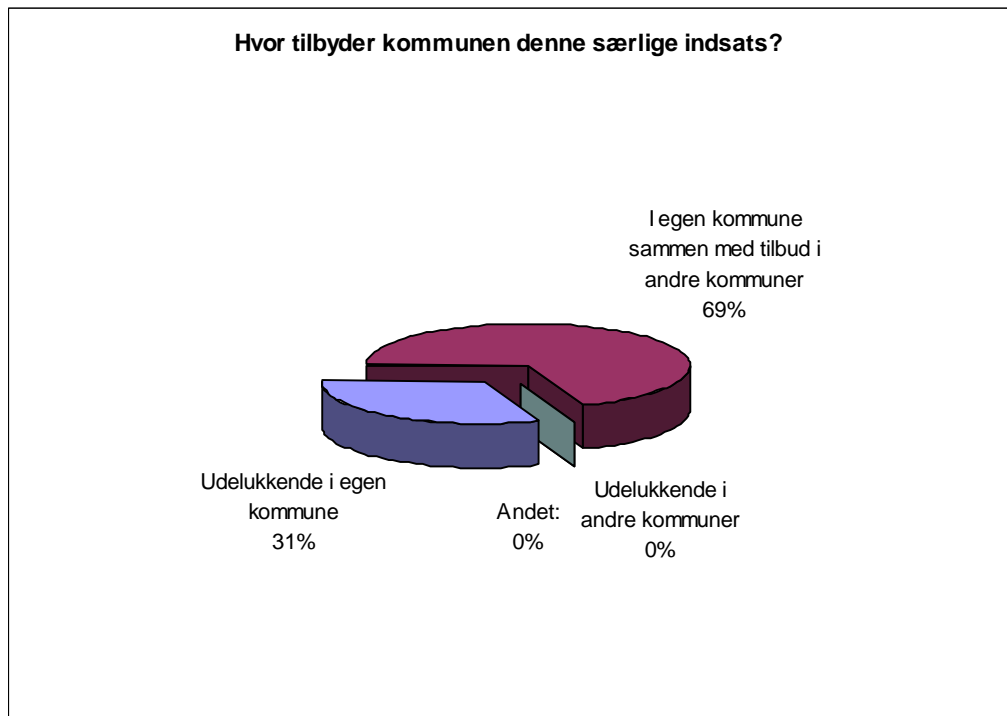

Figur 38

13 kommuner har oplyst om denne særlige indsats finder sted udelukkende i egen kommune, i egen kommune sammen med tilbud i andre kommuner, udelukkende i andre kommuner eller andet.

Hvor tilbydes indsatsen

Figur 39

Planlagte eller gennemførte ændringer

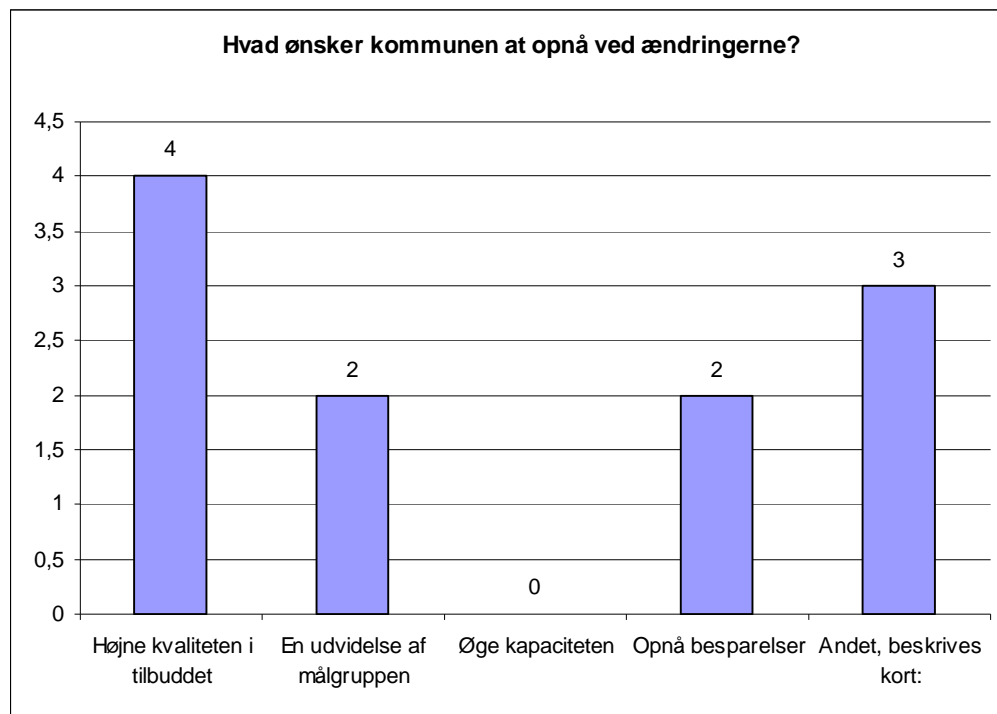
6 ud af 13 kommuner har oplyst, at man har planlagt eller gennemført ændringer på førskoleområdet.

Kommuner har i den forbindelse oplyst følgende:

- Det overvejes at oprette sprogklasse i relation til indskolingen.
- Oprettelse af specialgrupper i dagtilbud og ansættelse af småbørnskonsulent på specialområdet.
- Etablering af særlige tilbud til hørehæmmede i alderen 3-6 år.
- Kurser om tidlig registrering af sprogvanskeligheder er gennemført i dagplejen og i alle 0-6 års institutioner.
- Ændring i nuværende sproggrupper.
- En mindre organisatorisk ændring.

Endvidere har de 6 kommuner oplyst om hvad kommunen ønsker at opnå ved ændringerne.

Formål med ændringer

Figur 40

Andet dækker over at tilgodese behovet for flest mulige børn i egen kommune, nærhedsprincippet samt skabe mulighed for forebyggelse af tale/sprog vanskeligheder.

10 ud af 12 kommuner oplyser, at kommunen driver særlige institutioner på skoleområdet.

6.2.2 Almindelig specialundervisning

Almindelig specialundervisning

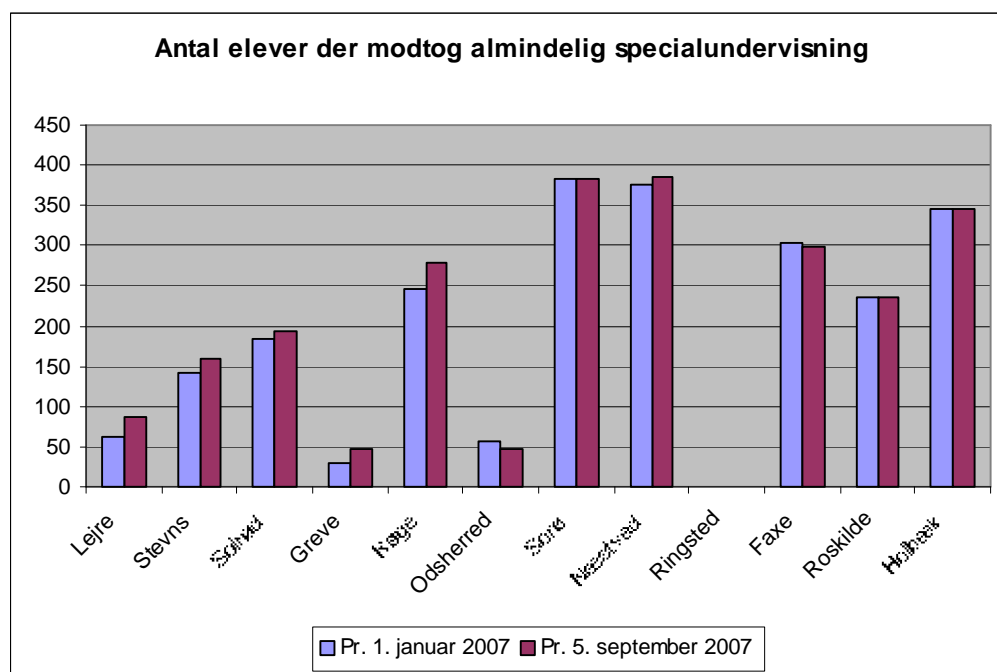
Efter folkeskolelovens § 20, stk. 2 påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn i børnehaveklasser, grundskolen og 10. klasse. Undervisningen gives efter folkeskoleloven og kan maksimalt udgøre op til 12 timers støtte ugentligt.

Antal elever

12 kommuner har i redegørelserne givet oplysninger om hvor mange elever der modtog specialundervisning henholdsvis pr. 1 januar og 5. september 2007.

Pr. 1. januar 2007 modtog 2.359 elever specialundervisning i de 12 kommuner. Pr. 1 september 2007 udgjorde elevtallet 2.460.

Elever der modtog almindelig specialundervisning

Figur 41

4 ud af 14 kommuner har oplyst, at kommunen har planlagt eller gennemført ændringer inden for specialundervisning på folkeskoleområdet i 2007.

Kommuner anfører bl.a. følgende om ændringerne:

- En del af specialundervisningstimerne anvendes til AKT-virksomhed (Adfærd, kontakt og trivsel).
- Der er oprettet et antal dobbeltklasser. En almindelig klasse og en specialklasse med 2-3 elever er sammen ved undervisningen hvilket giver en to-lærerordning.
- Midler fordeles til forvaltning på de enkelte skoler.
- Strukturændringer som følge af kommunesammenlægningen.

6.2.3 Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden

Specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden

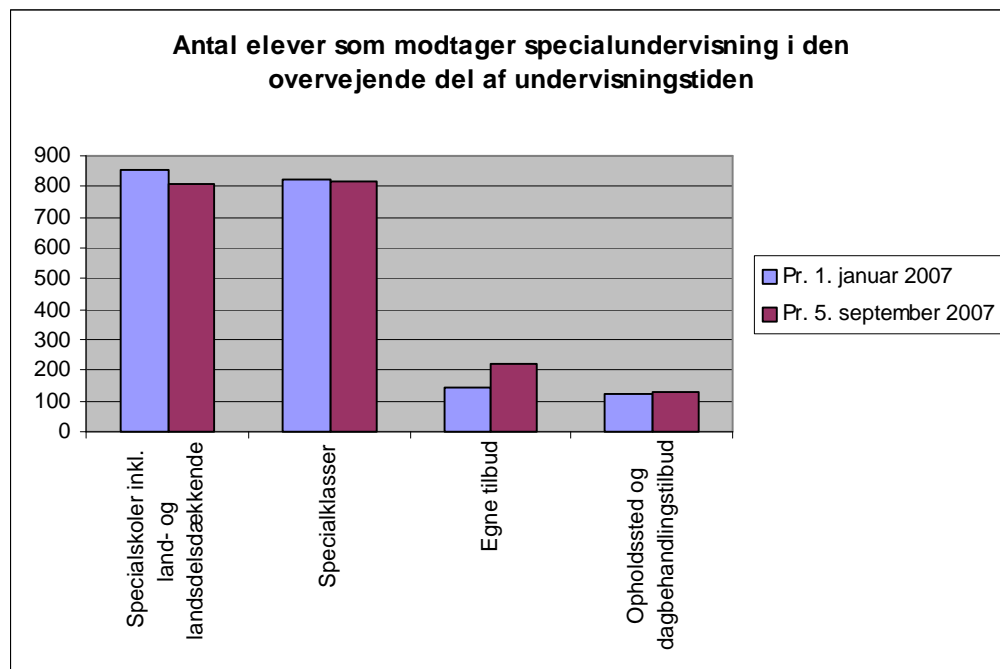
Efter folkeskolelovens § 20, stk. 2 påhviler det kommunalbestyrelsen at sørge for specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til børn og unge, hvis udvikling stiller krav om særlig hensyntagen eller støtte, der bedst kan opfyldes på specialskoler, i specialklasser eller for hvem undervisningen kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden.

Antal elever

Af kommunernes oplysninger fremgår, at antallet af elever der modtog specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden pr. 1. januar 2007 udgjorde 1.946 og pr. 1. september 2007 udgjorde 1.976.

Følgende figur viser kommunernes oplysninger om fordelingen på tilbudsordningerne:

Fordeling på tilbudsordningerne

Figur 42

Kommuner-nes forvent-ninger til ud-viklingen

13 kommuner har oplyst hvorledes kommunen forventer udviklingen inden for området.

Inden for området specialskoler forventer 10 kommuner uændret udvikling og 3 kommuner et stigende behov fremover.

Inden for området specialklasser forventer 6 kommuner uændret udvikling og 5 kommuner et stigende behov fremover.

Inden for området egne tilbud forventer 4 kommuner uændret udvikling og 6 kommuner et stigende behov fremover.

Inden for området opholdssteder og dagbehandlingstilbud forventer 6 kommuner uændret udvikling, 2 kommuner et stigende behov fremover og 3 kommuner et faldende behov fremover.

Regionsdre-vet tilbud

Regionsrådet er driftsherre for et specialundervisningstilbud. Der er ikke planlagt ændringer eller justeringer i tilbuddet. Regionsrådet vurderer, at man forsyner området i overensstemmelse med efterspørgslen. Der er ikke taget initiativer til at løse nye opgaver, hvilket heller ikke er blevet efterspurgt.

Ændringer inden for området

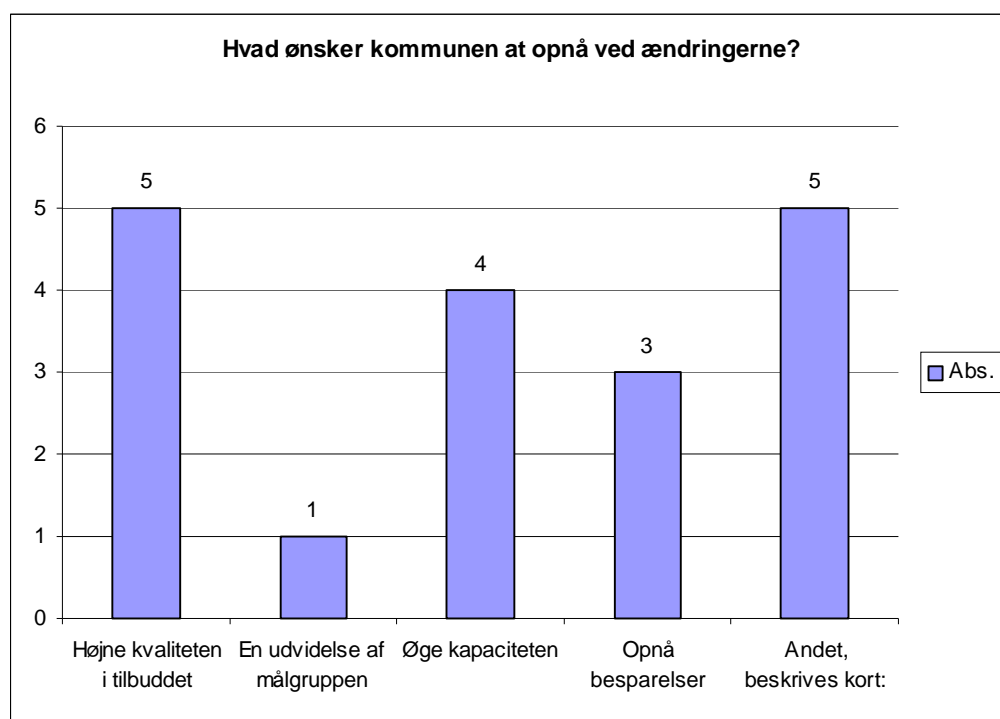
7 ud af 14 kommuner har planlagt eller gennemført ændringer inden for et eller flere af de ovennævnte områder.

Kommunerne nævner bl.a. følgende ændringer:

- Etablering af kommunalt tilbud til småbørn, børn og unge inden for området specialundervisning i den overvejende del af undervisningstiden.
- Oprettelse af flere specialklasser for elever med gennemgribende udviklingsforstyrrelser.
- Pakkeløsninger, der gør, at kommunen bliver mere skarp på ydelserne.
- Oprettelse af specialskole og udvikle egne tilbud.
- Udviklingstilltag på skolerne.
- Autismitilbud og erhvervsklasse.

Endvidere har de 7 kommuner oplyst om hvad kommunen ønsker at opnå ved ændringerne.

Formål

Figur 43

Andet udgør at tilbuddene modtages i lokalområdet, nærhedsprincippet og fleksibilitet.

6.2.4 Undervisning af voksne med behov for specialundervisning

Specialundervisning for voksne

Efter lov om specialundervisning for voksne skal kommunalbestyrelsen sørge for, at personer med fysiske eller psykiske handicap, der er tilmeldt et folkeregister inden for amtskommunen, eller som længerevarende opholder sig i kommunen, efter undervisningspligtens ophør kan få undervisning og specialpædagogisk bistand, der

tager sigte på at afhjælpe eller begrænse virkningerne af disse handicap (kompen-
serende specialundervisning).

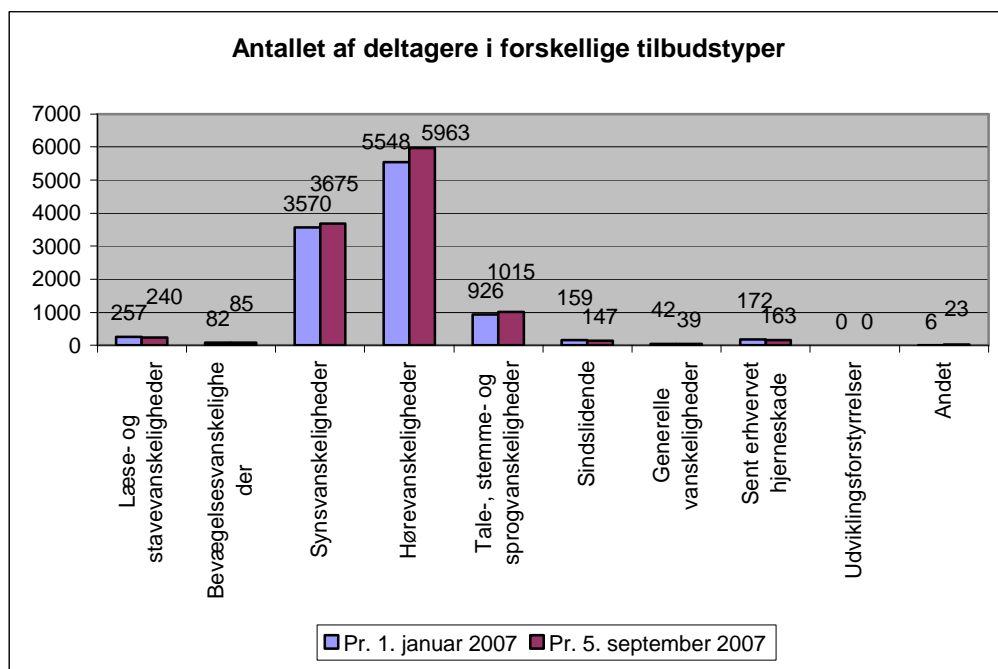
I tilknytning hertil kan der etableres undervisning, som er tilrettelagt under hensyn-
tagen til deltagernes handicap. Undervisningen kan indrettes i kostskoleform.

Kommunerne har oplyst antallet af deltagere i de forskellige tilbudstyper.

Pr. 1. januar 2007 udgjorde antallet 10.762 og pr. 1. september 2007 udgjorde an-
tallet 11.350.

Følgende figur viser antallet af deltagere fordelt på de forskellige tilbudstyper.

Antal delta-
gere i for-
skellige til-
budstyper

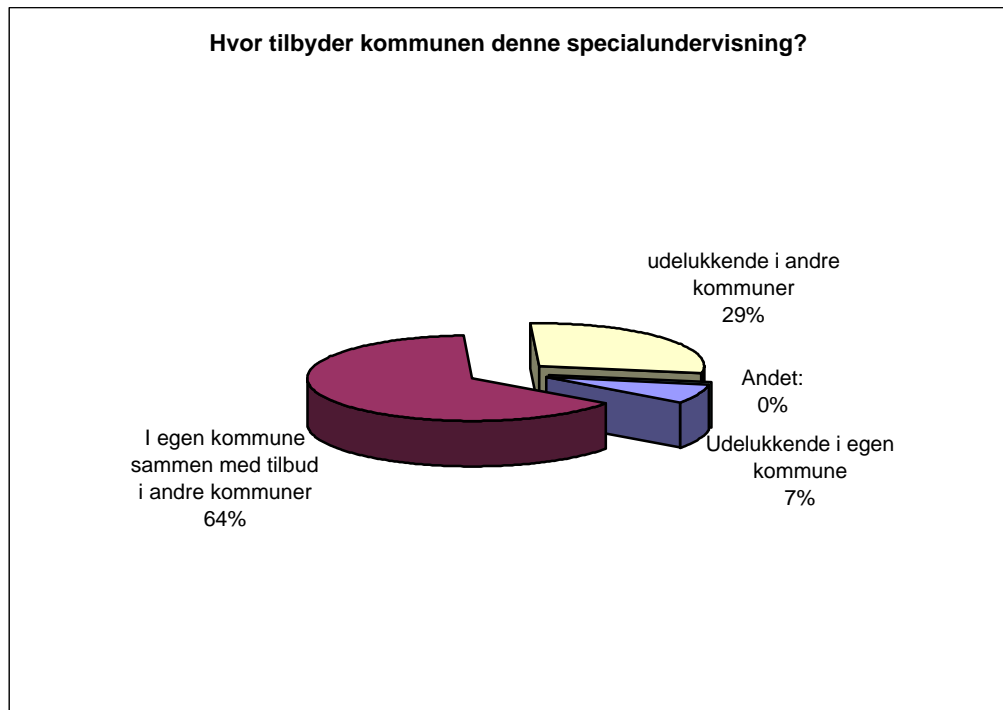

Figur 44

Andet dækker over området kommunikationsproblemer.

Hvor tilbydes specialundervisningen

14 kommuner har besvaret spørgsmålet om hvor kommunen tilbyder denne specialundervisning.

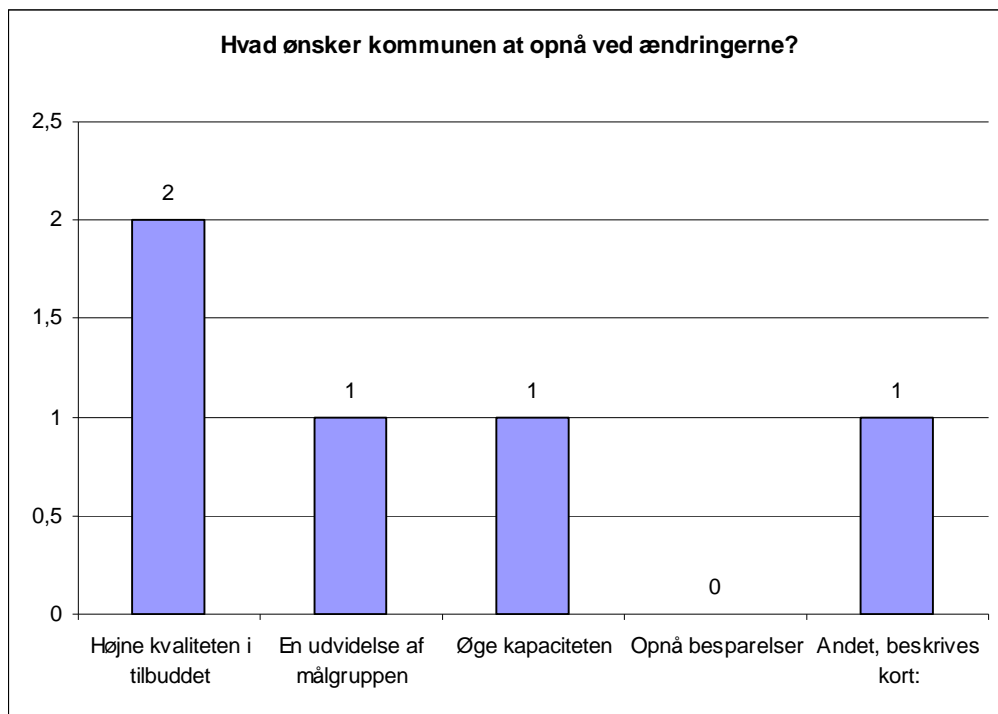
Figur 45

3 ud af 13 kommuner har planlagt eller planlægger at gennemføre ændringer inden for et eller flere af ovennævnte områder.

Kommunerne nævner ændringer i strategi, organisatoriske ændringer og udvidelse af tilbud om kompenserende specialundervisning.

Endvidere har de 3 kommuner oplyst om hvad kommunen ønsker at opnå ved ændringerne.

Formål

Figur 46

Andet er uoplyst.

6.2.5 Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Ungdomsuddannelse for unge med særlige behov

Efter lov om ungdomsuddannelse for unge med særlige behov skal kommunalbestyrelsen tilbyde unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov, en 3-årig ungdomsuddannelse.

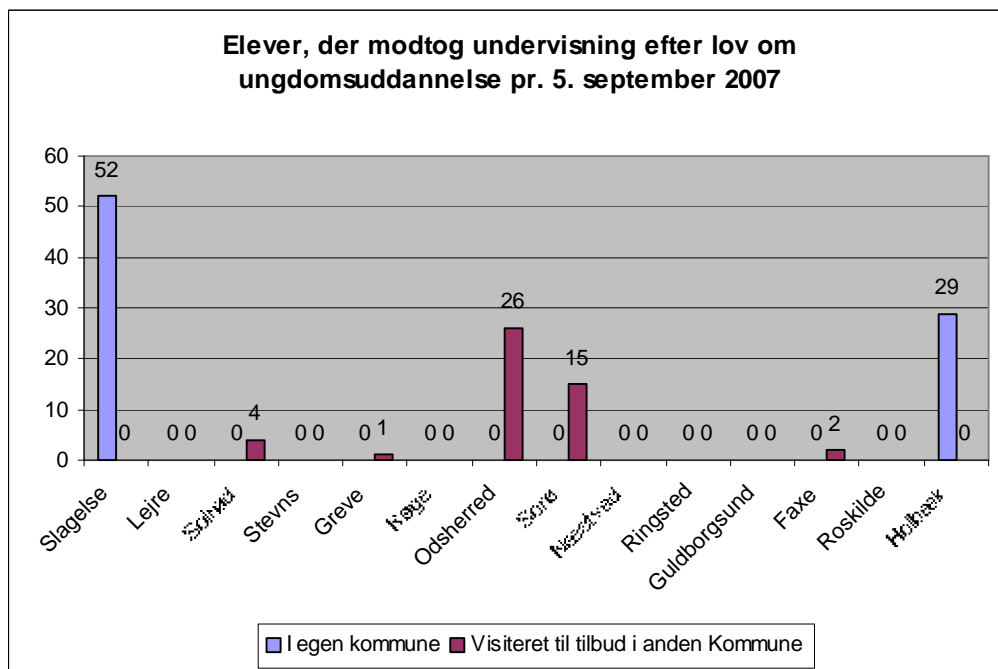
14 kommuner har i redegørelserne oplyst hvor mange elever, der modtog undervisning efter denne lov pr. 5. september 2007.

Antal elever

I de 14 kommuner modtog i alt 129 elever undervisning fordelt på 81 tilbud i egen kommune og 48 tilbud i andre kommuner.

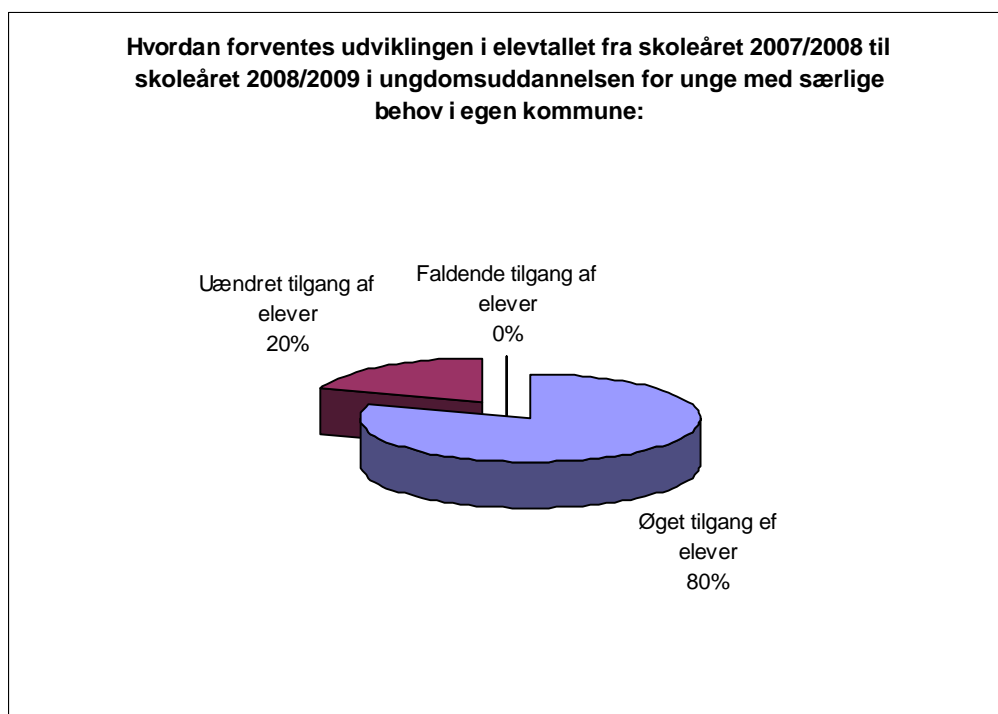
Følgende figur viser fordelingen i de 14 kommuner:

Figur 47

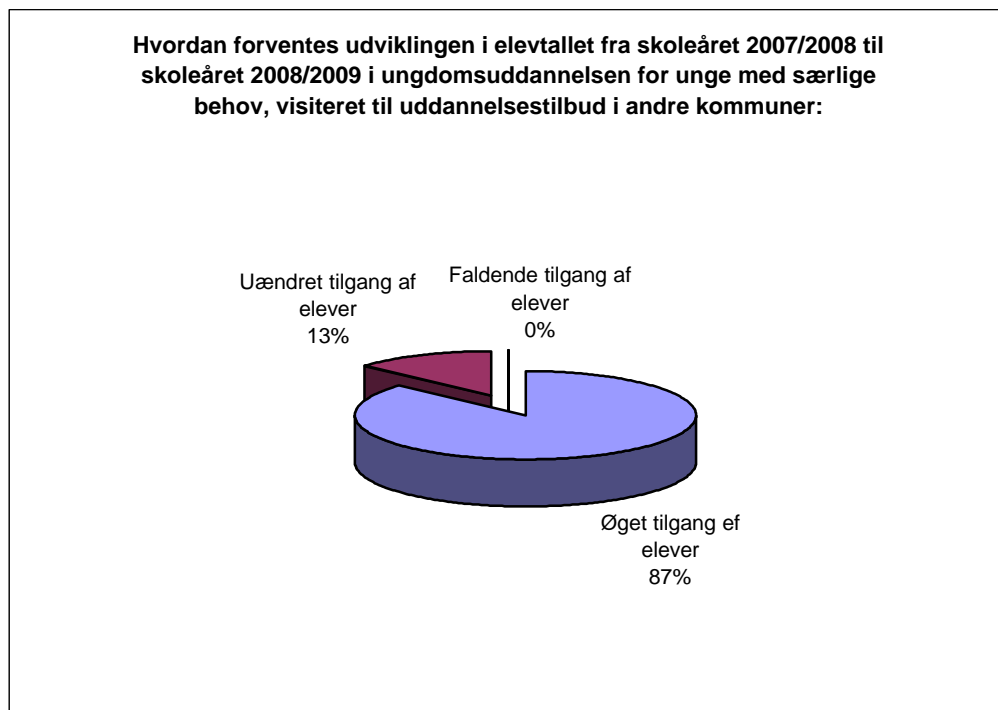
15 kommuner har oplyst hvilken udvikling kommunen forventer i elevtallet for skoleåret 2007/2008 til 2008/2009 henholdsvis på tilbud i egen kommune og anvendelsen af tilbud i andre kommuner.

Den forventede udvikling i egne tilbud

Figur 48

Den forventede udvikling i anvendelsen af tilbud i andre kommuner

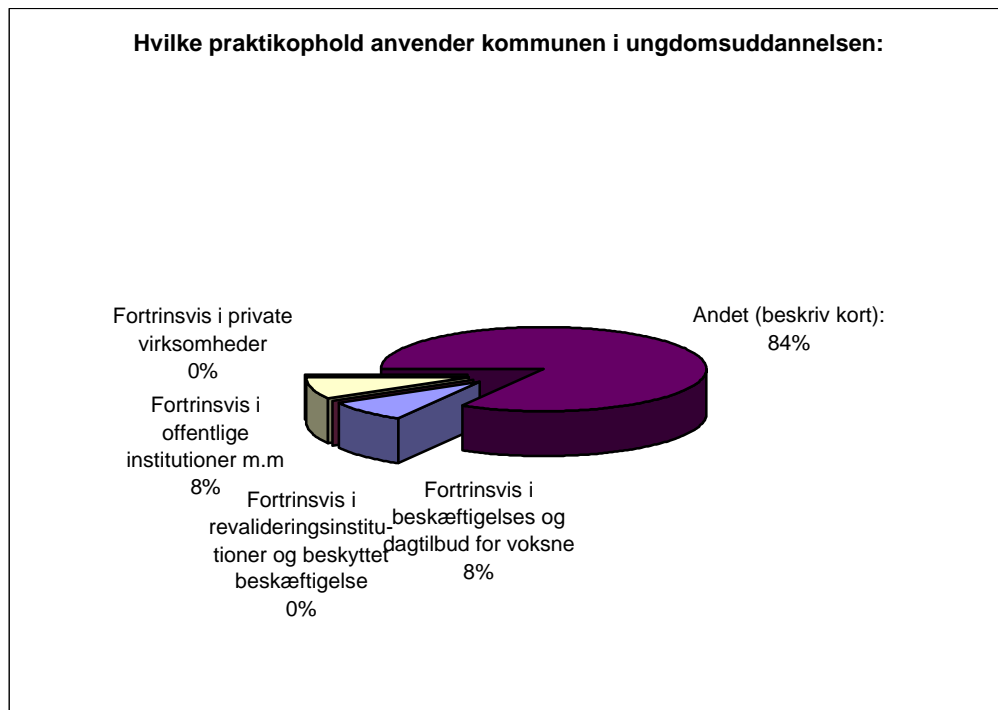
Figur 49

Kommunerne har bl.a. anført følgende bemærkninger til udviklingen i elevtallet:

- Stigende udvikling i takt med, at uddannelsen bliver mere kendt.
- Stigende udvikling som følge af, at der nu er et retskrav på uddannelsen.
- Stigende udvikling som følge af, at flere der tidligere var visiteret efter andre tilbud fremover vil anvende ungdomsuddannelsen.

Praktikophold

12 kommuner har besvaret spørgsmålet om hvilke praktikophold kommunen anvender i ungdomsuddannelsen.

Figur 50

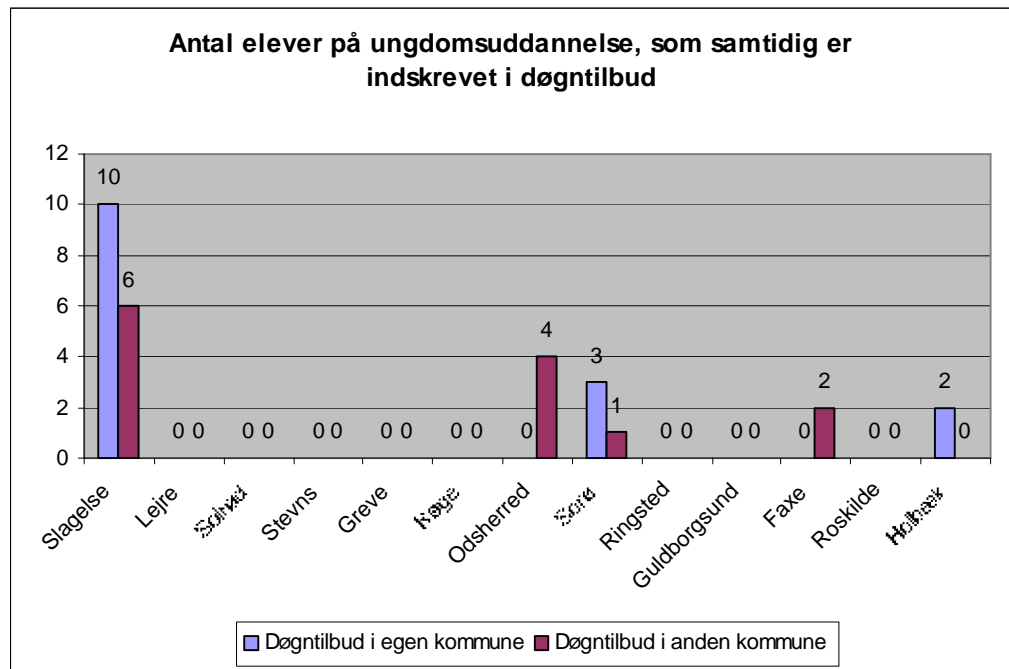
Andet dækker over, at der fortrinsvis anvendes flere typer tilbud, at der ikke anvendes praktikophold endnu og endelig manglende adgang til oplysningerne.

Antal elever som samtidig er i døgnophold

13 kommuner har oplyst antallet af elever på ungdomsuddannelsen som samtidig er indskrevet i et døgntilbud.

Der er indskrevet 28 elever i døgntilbud. Heraf er 15 i kommunens eget tilbud og 13 i døgntilbud i andre kommuner.

Følgende figur viser fordelingen på de 13 kommuner:

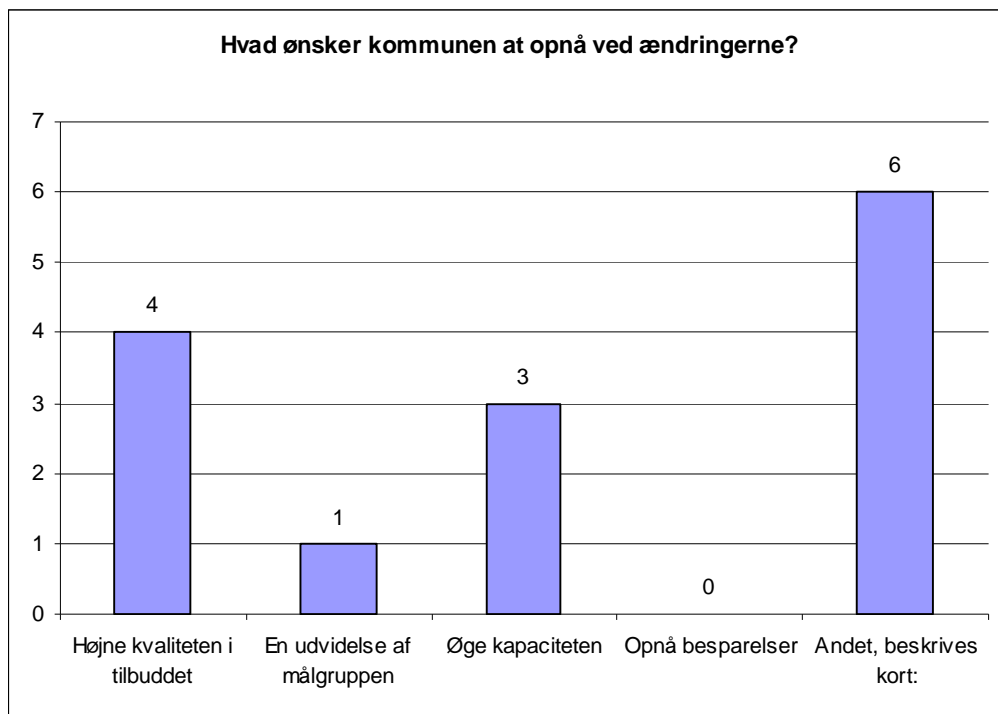
Figur 51

7 ud af 15 kommuner har planlagt eller planlægger at gennemføre ændringer inden for området ungdomsuddannelser for unge med særlige behov.

Kommunerne nævner ændringer i visitationsprocesser, køb af ydelsen hos andre udbydere og etablering af tilbud.

Endvidere har de 7 kommuner oplyst om hvad kommunen ønsker at opnå ved ændringerne.

Formål

Figur 52

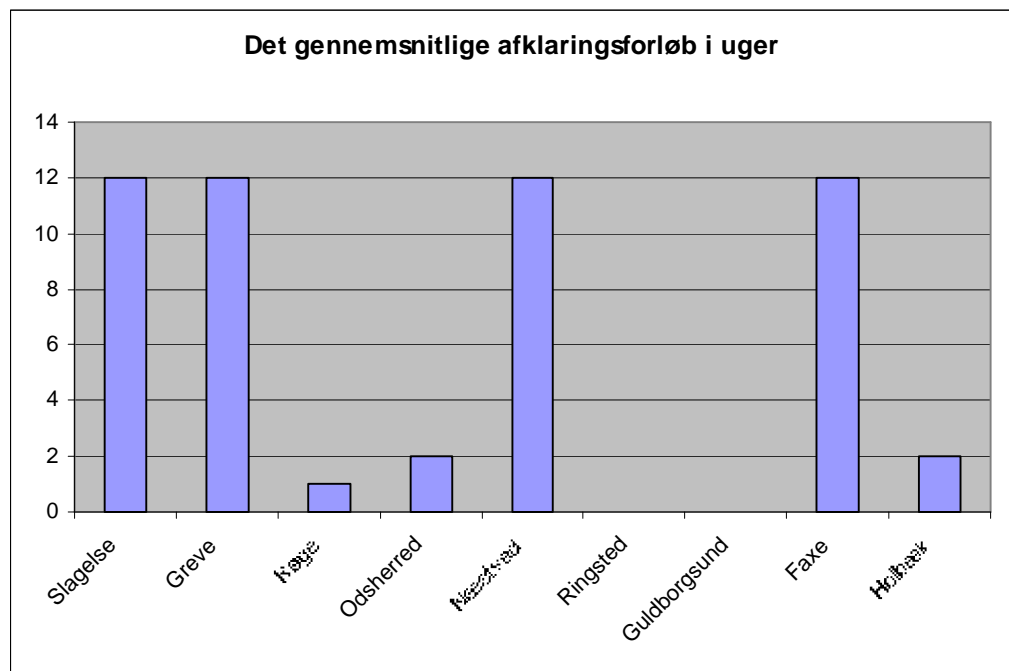
Andet dækker bl.a. over, at kommunerne ønsker at følge lovens krav ved etablering af tilbud, at få en god visitationsproces og de rigtige tilbud til målgruppen af unge, samt få en velfungerende, fleksibel og mangfoldig ungdomsuddannelse.

Det gennemsnitlige afklaringsforløb

9 kommuner har oplyst hvor langt det gennemsnitlige afklaringsforløb er som uddannelsen indledes med.

Det gennemsnitlige afklaringsforløb for de 9 kommuner er gennemsnitligt 6 uger.

Følgende figur viser det gennemsnitlige afklaringsforløb for hver af de 9 kommuner:

Figur 53

7. Særlige temaer

Velfærdsministeriet har bedt udviklingsrådene om i redegørelsen for 2007, at have særlig fokus på udviklingen i tilbudsmønstret til børn, unge og voksne med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, samt udslusning fra forsorgshjem.

Endvidere har Udviklingsrådet i Region Sjælland besluttet, at sætte særlig fokus på området vedrørende ungdomsuddannelser for unge med særlige behov.

Særligt tema

I

Udviklingsrådet skal beskrive og vurdere i hvilket omfang, der er sket ændringer i tilbudsmønstret i 2007 til børn, unge og voksne med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og hvilken betydning eventuelle ændringer har for indsatsen for de omfattede målgrupper.

Særligt tema

II

Udviklingsrådet skal videre beskrive og vurdere indsatsen for at udsluse borgere fra forsorgshjem.

Temaerne er en del af denne redegørelse. Udviklingsrådene har ikke gennemført særlige undersøgelser, vedrørende temaerne, men den enkelte kommunalbestyrelse og regionsrådet er blevet anmodet om at have et særligt fokus på temaerne.

Det særlige tema vedrørende ændringer i tilbudsmønstret i 2007 til børn, unge og voksne med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse er indarbejdet i de spørgsmål, som udviklingsrådene har bedt kommuner og regioner have udgangspunkt i ved udarbejdelse af redegørelsen.

Med hensyn til det særlige tema vedrørende beskrivelse og vurdering af indsatsen for at udsluse borgere fra forsorgshjem, har udviklingsrådene bedt kommunerne om at bidrage med en række særskilte oplysninger.

Særligt tema

III

Fra den 1. august 2007 har unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov et retskrav på en 3-årig ungdomsuddannelse.

Formålet med ungdomsuddannelsen er, at unge udviklingshæmmede og andre unge med særlige behov opnår personlige, sociale og faglige kompetencer til en så selvstændig og aktiv deltagelse i voksenlivet som muligt og eventuelt til videre uddannelse og beskæftigelse.

Udviklingsrådets beskrivelse og vurdering er baseret på en temadrøftelse i Udviklingsrådets møde den 26. februar 2008 hvor en repræsentant fra Holbæk Kommune, der i en årrække har udbudt den 3-årige ungdomsuddannelse og en repræsentant fra Næstved Kommune, der ikke tidligere har haft tilbuddet, bl.a. redegjorde for indholdet, udbuddet og behovet for ungdomsuddannelsen. Endvidere er temaet indeholdt i de spørgsmål, som danner grundlag for kommunernes redegørelse til udviklingsrådet.

7.1.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema I

Ændringer i tilbudsmønstret i 2007 til børn, unge og voksne med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, og hvilken betydning eventuelle ændringer har for indsatsen for de omfattede målgrupper.

Konklusion Tema I

Udviklingsrådet må konstatere, at temaet først meget sent i forløbet er blevet udmeldt fra ministeriet. En tidligere udmelding vil give mulighed for en bedre undersøgelse af området.

Det er udviklingsrådets overordnede vurdering, at tilbudsmønstret stort set er upåvirket af kommunalreformen.

7.1.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

På børne- og ungeområdet har 8 kommuner i redegørelserne suppleret de oplysninger, der er nævnt oven for under pkt. 4.2.1 med bemærkninger til temaet.

Af kommunernes bemærkninger fremgår, at der ikke er sket ændringer i tilbudsmønstret på området i 2007.

En kommune oplyser, at der ikke er visiteret til området i 2007.

En kommune oplyser, at kommunen fortsat benytter tilbud i hele regionen, men det fremtidige mål er i større grad at anvende egne tilbud.

På voksenområdet har 5 kommuner i redegørelserne suppleret de oplysninger, der er nævnt oven for under pkt. 5.2 med bemærkninger til temaet.

2 kommuner oplyser, at de ikke har tilbud til voksne, herunder oplyser den ene kommune, at der heller ikke er planer om at etablere sådanne tilbud.

3 kommuner oplyser, at tilbudsmønstret er uændret.

7.2.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema II

I ndsatsen for at udsluse borgere fra forsorgshjem.

Konklusion Tema II

Udviklingsrådet må konstatere, at temaet først meget sent i forløbet er blevet udmeldt fra ministeriet. En tidligere udmelding vil give mulighed for en bedre undersøgelse af området.

Det er udviklingsrådets overordnede vurdering, at den gennemsnitlig opholdstid stort set er uændret og således upåvirket af kommunalreformen.

Udviklingsrådet konkluderer, at der mangler udslusningsboliger og opfordrer til, at der anvendes satspuljemidler til etablering af yderligere udslusningsboliger.

7.2.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

9 kommuner har i redegørelsen afgivet bemærkninger til temaet.

2 kommuner oplyser, at de ikke driver forsorgshjem.

Næstved kommune oplyser følgende:

”Udslusning fra forsorgshjem Redegørelsen skal beskrive og vurdere indsatsen for at udsluse borgere fra forsorgshjem. Temaet omfatter forsorgshjem m.v. efter servicelovens § 110. Redegørelsen skal omfatte følgende elementer: • Udviklingen i den gennemsnitlige opholdstid for brugere i forsorgshjem. o Bemærkning: Der er stort set ingen ændring i opholdstiden for 2007 set i forhold til 2006. Den gennemsnitlige opholdstid i 2007 var 118 dage. Der er en lille forøgelse af antallet af personer som har haft ophold hele året, fra 6 personer i 2006 til 7 personer i 2007. Den overvejende del af denne gruppe opholdt sig i forsorgshjemets udslusningsbolig . Hvis vi havde haft rådighed over et opgangsfællesskab, kunne denne gruppe med fordel være flyttet videre til et sådant. • Indsatser eller besluttede tiltag i 2007, der skal styrke en hurtig udslusning fra forsorgshjem. o Bemærkning: Forsorgshjemmet er sammen med Socialpsykiatrien ved at udarbejde et oplæg til etablering af et opgangsfællesskab for unge med psykiske problemer. En lille del af områdets målgruppe vil kunne få glæde af et sådant udviklingstiltag. I sidste kvartal af 07 etableredes en uddannelse af medarbejderne på forsorgshjemmet for at dygtiggøre dem i at foretage udredning af beboerne og udarbejde opholdsplaner. Uddannelsen videreføres i 08. Denne bevidstgørelse om opholdsplaner vil givet medvirke til en bedre og hurtigere udslusning. • Indsatser eller besluttede tiltag i 2007, der øger samspillet mellem forsorgshjem og kommunernes øvrige tilbud. o Bemærkning: Et beskæftigelsestilbud under arbejdsmarkedsforvaltningen oprettes i forsorgshjemets lokaliteter. Det er tanken, at der skal foretages afklaring og motivation af personer i matches gruppe 4 og 5. Det er aftalt, at personerne fra dette

afklaringsforløb kan komme i deltids beskæftigelse i forsorgshjemets beskæftigelsesstilbud, som består af skovsjak og pedelfunktion. Det er forventet at dette afklaringsforløb vil føre til øget aktivering og hermed hurtigere udslusning af beboerne. • Andre forhold, der har betydning for vurderingen af udslningsindsatsen, herunder kommunernes vurdering af, om der er borgere, der opholder sig længere end nødvendigt på forsorgshjem i forhold til, at kommunen kan påbegynde en indsats. o Bemærkning: Der er stadig en del komplikationer i forhold til, at kontanthjælpsmodtagerne fra forsorgshjemmet skal henvende sig i arbejdsmarkedsforvaltningen, som traditionelt ikke går så meget ind i beboernes bagvedliggende problemer. Der kan opleves bureaukrati og manglende faglig viden over for de problemer som forsorgshjemets beboere kan have. Ligeledes opleves pensionsafdelingens visitationssystem at være noget trægt i forhold til videre visitation af misbrugere og unge som skal videre i behandling.”

Det er udviklingsrådets opfattelse, at udviklingen som beskrevet af Næstved Kommune stort set svarer til forholdene i regionens øvrige kommuner.

7.3.1 Udviklingsrådets konklusion vedr. tema III

Den 3-årige ungdomsuddannelse for unge med særlige behov.

Konklusion Tema III

Det er udviklingsrådets opfattelse, at kommunerne gør en stor indsats for at opfylde de unges retskrav på den 3-årige ungdomsuddannelse.

Udviklingsrådet må imidlertid konstatere, at der fortsat ikke er sket en afklaring af uddannelsens finansiering.

Udviklingsrådet finder, at dette forhold er utilfredsstillende og kan være medvirkende til, at der ikke oprettes de nødvendige tilbud.

Udviklingsrådet anbefaler derfor, at finansieringen nu bliver afklaret, ligesom man anbefaler, at der udvises tilbageholdenhed med private aktører og at kommunerne fremmer rekrutteringen af kvalificerede lærerkræfter.

7.3.2 Beskrivelse og analyse af udviklingen på området

Udviklingsrådets har foretaget en temadrøftelse i Udviklingsrådets møde den 26. februar 2008 hvor en repræsentant fra Holbæk Kommune, der i en årrække har udbudt den 3-årige ungdomsuddannelse og en repræsentant fra Næstved Kommune, der ikke tidligere har haft tilbuddet, bl.a. redegjorde for indholdet, udbuddet og behovet for ungdomsuddannelsen.

Udviklingsrådet fik en præsentation af undervisningstilbuddene i Holbæk Kommune.

Tilbuddene, der har været benyttet af 21 kommuner, retter sig mod alle unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne. Dog ikke misbrugere og særligt adfærdsvanskelige.

Udviklingsrådet blev oplyst om det historiske forløb, de forretningsgange der knytter sig til undervisningen, netværk og tilknyttede aktiviteter, formål og resultater, samt de fremtidige udfordringer i forbindelse med ungdomstilbuddene.

Endvidere fik udviklingsrådet en præsentation af de tiltag Næstved Kommune har foretaget i forbindelse med, at det 3-årige ungdomstilbud for unge med særligt behov skal tilbydes af kommunerne. Kommunen har ikke tidligere haft sådanne tilbud.

Der er udarbejdet et værdigrundlag for undervisningstilbuddene, der er foretaget en prognose over det samlede behov og endelig er der taget stilling til hvilke erfaringer, der kan bygges på.

Der tilbydes funktionsuddannelser f. eks. inden for håndværksfag, men udgangspunktet er, at uddannelserne tilbydes ud fra en konkret ansættelsesmulighed.

Det blev anbefalet fra oplægsholderne at være varsom med private operatører på området, samt at sikre at der fortsat vil være kvalificerede lærere til at varetage undervisningen.

8. Sammenfatning og fremtidige fokusområder

Sammenfat- tende kon- klusioner

Det er udviklingsrådets opfattelse, at redegørelsens beskrivelse af udviklingen på områderne skal læses med forbehold for den utilstrækkelige anvendelighed af det datagrundlag som beskrivelsen er bygget på.

Årsagen hertil er efter udviklingsrådets opfattelse den meget korte tidsfrist, der er fastsat i forbindelse med kommunernes og regionernes afgivelse af deres redegørelser til udviklingsrådet og den korte tidsfrist, der er fastsat i forbindelse med udviklingsrådenes afgivelse af deres redegørelser til ministerierne, hvilket bl.a. medfører, at handicaprådenes og brugerorganisationernes høringssvar i meget begrænset kan indgå i redegørelserne.

Endvidere finder udviklingsrådet det hensigtsmæssigt, at der arbejdes på en bedre løsning for kommunerne med henblik på registrering af oplysninger til brug for andre myndigheder, idet dobbeltregistreringer kan svække materialets validitet.

Endelig må udviklingsrådet konstatere, at de særlige temaer først meget sent i forløbet er blevet udmeldt fra ministeriet. En tidligere udmelding vil give mulighed for en bedre undersøgelse af området.

Udviklingsrådet må imidlertid på baggrund af det foreliggende materiale og medlemmernes kendskab til udviklingen på områderne konkludere, at kommunerne har løst opgaven på tilfredsstillende måde, og at den nye struktur overordnet set ikke har haft negative konsekvenser for borgerne.

Fremtidige fokusområder

Udviklingsrådet vil dog i tiden fremover sætte særlig fokus på områderne aflastningstilbud, vedligeholdelsestræning til børn, samt ledsageordning for unge mellem 16 og 18 år og voksne.

Bilag 1. Tilbud i rammeaftalen for Region Sjælland

Tilbuddene i rammeaftalen for Region Sjælland omfatter følgende målgrupper:

Efter lov om social service:

- Beskyttet beskæftigelse og aktivitets- og samværstilbud, §§ 103-104
- Midlertidige botilbud, § 107, stk. 2
- Længerevarende botilbud, § 108
- Kvindekrisecentre, forsorgshjem m.v., §§ 109-110
- Særlige dag- og klubtilbud, §§ 32 og 36
- Døgninstitutioner for børn og unge med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne og sikrede døgninstitutioner for børn og unge, § 67, stk. 2 og 3
- Behandling af stofmisbrugere, § 101
- Specialrådgivningsydelser og hjælpemidler, §§ 10-12 og 112

Efter folkeskoleloven

- Specialundervisning og socialpædagogisk bistand, § 20, stk. 3 (lands- og landsdelsdækkende tilbud)

Efter lov om specialundervisning for voksne

- Specialundervisning for voksne, § 1, stk. 2 (lands- og landsdelsdækkende tilbud)
- Specialundervisning for voksne, § 1, stk. 1 (regionale tilbud til personer med tale-, høre- eller synsvanskeligheder)

Bilag 2. Medlemmer af Udviklingsrådet i Region Sjælland

Faxe kommune:

Omsorgsudvalgsformand Ivan Lilleng

Greve kommune:

Social- og Sundhedsudvalgsformand Kai O. Svensson

Guldborgsund kommune:

Social- og Sundhedsudvalgsformand Bent Jørgensen

Holbæk kommune:

Formand viceborgmester Jens Stenbæk

Kalundborg kommune:

Socialudvalgsformand Gunver Jensen

Køge kommune:

Social- og Sundhedsudvalgsformand Randi Hansen

Lejre kommune:

Social-, Sundheds- og Ældreudvalgsformand Virginia Holst

Lolland kommune:

Børne- og Skoleudvalgsformand Tom Larsen

Næstved kommune:

Viceborgmester Hans R. Hansen

Odsherred kommune:

Børne- og Skolechef Gitte Løvgren

Ringsted kommune:

Børne- og Undervisningsudvalgsformand Tulle Olsen

Roskilde kommune:

Socialudvalgsformand Jakob Bojsen

Slagelse kommune:

Handicap og Socialpsykiatriudvalgsformand Jørgen Andersen

Solrød kommune:

Social- og Kulturudvalgsformand Naima Simring

Sorø kommune:

Familieudvalgsformand Søren Andersen

Stevns kommune:

Viceborgmester Lars P. Asserhøj

Vordingborg kommune:
Socialudvalgsformand Ib Johansen

Region Sjælland:
Anne Marie Hansen
Hedvig Koefoed
Vibeke Greve Kristensen
Næstformand Søren Eriksen
Annette Nisbeth

De Danske Samvirkende Invalideorganisationer:
LEV - Næstformand Sytter Kristensen
Danske Døves Landsforbund - Klaus Hårdell
Ordblindeforeningen - Stella Stengaard
SIND - Ingelise Svendsen

Skole og Samfund:
Morten Løvschall

ForældreLandsforeningen:
Bente Bach

Landsforeningen af nuværende og tidligere psykiatribrugere:
Hanne Wiingaard

Udviklingsrådets sekretariat:
Statsforvaltningen Sjælland
Dronningensgade 30
4800 Nykøbing F
72 56 76 00
E-mail: udvsjl@statsforvaltning.dk

Specialkonsulent Carsten Kruse, direkte nr. 72 56 76 16

Statsforvaltningen
Sjælland
Dronningensgade 30
4800 Nykøbing F
Tel 7256 7600
sjælland@statsforvaltning.dk

www.statsforvaltning.dk